የብሉይ ኪዳን መንግሥት፣ ኪዳኖችና ቀኖና

ትምህርት 1

ብሉይ ኪዳንን ለምን እናጠናለን?

Manuscript

thirdmill

Biblical Education. For the World. For Free.

© 2019 by Third Millennium Ministries

መብቱ በህግ የተጠበቀ ነው። ከአሳታሚው የጽሑፍ ፈቃድ ውጪ ማጠቀሻነት፣ ለግምገማ ፣ ለአስተያየት ወይም ለትምህርት ዓላማዎች በአጭሩ መጠቀም ካልሆነ በስተቀር የዚህ ጽሑፍ ክፍል በማንኛውም መልኩ ወይም በማንኛውም መንገድ ለትርፍ ሊባዛ አይችልም። የአሳታሚው አድራሻ Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

በሌላ መንገድ ካልተጠቆመ በስተቀር ፣ ሁሉም የቅዱሳት መጻሕፍት ጥቅሶች በ1954 ዓ.ም ከታተመው መጽሐፍ ቅዱስ የተወሰዱ ናቸው።

ስለሴርድሚል

እ.ኤ.አ. በ 1997 የተቋቋመው ፣ ሴርድሚል ለትርፍ ያልተቋቋመ የወንጌላዊ ክርስቲያናዊ አገልግሎት ሲሆን

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት፣ ለዓለም፣ በነጻ ይሰጣል።

ግባችን በዓለም ዙሪያ በመቶ ሺዎች ለሚቆጠሩ ፓስተሮች እና ለአገልግሎት በቂ ሥልጠና ለሌላቸው የክርስቲያን መሪዎች ነፃ የክርስትና ትምህርት መስጠት ነው። በእንግሊዝኛ ፣ በአረብኛ ፣ በማንዳሪን ፣ በሩሲያኛ እና በስፓኒሽ ተወዳዳሪ የሌለውን የመልቲሚዲያ ሴሚናሪ ሥርዓተ ትምህርት በማዘጋጀት እና በዓለም አቀፍ ደረጃ በማሰራጨት ይህንን ግብ እያሟላን እንገኛለን። በአጋር መሥሪያ ቤቶቻችን አማካኝነት ሥርዓተ ትምህርታችን ከአሥር በላይ በሚሆኑ ሌሎች ቋንቋዎችም እየተተረጎመ ነው። ሥርዓተ ትምህርቱ በጥሩ ግራፊክ የተሠሩ ቪዲዮዎችን፣ የታተሙ ትምህርቶችን እና የበይነመረብ ግብዓቶችን ያካትታል። በትምህርት ቤቶች ፣ በቡድኖች እና በግለሰቦች ፣ በበይነመረብም ሆነ በትምህርት ማህበረሰቦች ውስጥ ጥቅም ላይ እንዲውል የተቀየሰ ነው።

ባለፉት ዓመታት፣ እጅግ በጣም ጥሩ ይዘትን እና ጥራትን የተሸለሙ የመልቲሚዲያ ትምህርቶችን ለማምረት ከፍተኛ ወጪ ቆጣቢ ዘዴን አዘጋጅተናል። ጸሐፊዎቻችን እና አርታኢዎቻችን በስነ-መለኮት የሰለጠኑ አስተማሪዎች ፣ ተርጓሚዎቻችን የሥነ-መለኮታዊ አስተውሎት ያላቸውና የሚተረጉሙበት ቋንቋዎች የአፍ መፍቻ ቋንቋቸው የሆናቸው ናቸው ፣ እንሁም ትምህርቶቻችን ከዓለም ዙሪያ የመጡ በመቶዎች የሚቆጠሩ የተከበሩ የሴሚናሪ ፕሮፌሰሮች እና ፓስተሮች አሳቦችን ይዘዋል። በተጨማሪም ፣ የእኛ ግራፊክ ዲዛይነሮች ፣ ሥዕላዊ መግለጫዎች እና አዘጋጆች ዘመናዊ መሣሪያዎችን እና ቴክኒኮችን በመጠቀም ከፍተኛውን የዝግጅት ደረጃዎችን የሚያሟሉ ናቸው።

የስርጭት ግቦቻችንን ለማሳካት ፣ ሴርድሚል ከቤተክርስቲያናት ፣ ከሴሚናሪዎች ፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ፣ ከሚሲዮናውያን ፣ ከክርስቲያን ማሰራጫዎች እና ከሳተላይት ቴሌቪዥን አቅራቢዎች እና ከሌሎች ድርጅቶች ጋር ስትራቴጂካዊ አጋርነት ፈጥሯል። እነዚህ ግንኙነቶች ቀደም ሲል ስፍር ቁጥር የሌላቸው የቪዲዮ ትምህርቶችን ለአገሬው ተወላጅ መሪዎች ፣ ለፓስተሮች እና ለሴሚናሪ ተማሪዎች ማሰራጨት አስችሏል። የድረ-ገጾቻችን እንዲሁ እንደ ስርጭት መንገዶች ሆነው ያገለግላሉ እንዲሁም የመማሪያ ማህበረሰብ እንዴት እንደሚጀምሩ ግብዓቶችንና ትምህርቶቻችንን ለማግኘት ተጨማሪ አገልግሎት ይሰጣሉ።

ሴርድሚል በ IRS እንደ 501 (ሐ) (3) ኮርፖሬሽን እውቅና ተሰጥቶታል። እኛ ገቢ የምናገኘው ከአብያተ-ክርስቲያናት ፣ ፋውንዴሽንስ፣ ንግድ ተቋማት እና ግለሰቦች በሚሰጡት አርዳታ ነው። ሰዎች ለእኛ ሲለግሱ ከሚከፍሉት ግብር ይቀነስላቸዋል። ስለአገልግሎታችን ተጨማሪ መረጃ ፣ እና እርስዎ እንዴት መሳተፍ እንደሚችሉ ለማወቅ ፣ እባክዎ www.thirdmill.org ን ይጎብኙ።

የብሉይ ኪዳን መንግሥት፣ ኪዳኖችና ቀኖና

ትምህርት አንድ

ብሉይ ኪዳንን ለምን እናጠናለን?

ማውጫ

መግቢያ 1

ርቀት..2

ምክንያቶች 2
የኦርጋኒክ አነሳሽነት 2
መለኮት ሰዋዊ በሆነ መልክ መገለጥ 4
ዐይነቶች...6
ሥነ-መለኮታዊ ርቀት 6
ባሕላዊ ርቀት 7
የግል ርቀት 8

ጠቃሚነት 8

የኢየሱስ ትምህርት 9
አሉታዊ አስተያየቶች...9
አዎንታዊ ማረጋገጫዎች 14
የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርቶች..16
አሉታዊ አስተያየቶች...16
አዎንታዊ ማረጋገጫዎች 18

በሕይወት መተግበር..19

ተግዳሮቶች 19
ጥንታዊ ዓለም...20
ታሪካዊ ዕድገቶች 21
የእኛ ዓለም 22
ግንኙነቶች 22
አንድ ዓይነት እግዚአብሔር 22
አንድ ዓለም...25
ዕድገቶች 29
የዘመን ዕድገቶች 29
የግል/ሰብዓዊ ዕድገቶች...32

ማጠቃለያ..32

የቃላት ፍች..35

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

የብሉይ ኪዳን መንግሥት፣ ኪዳኖችና ቀኖና

ትምህርት አንድ

ብሉይ ኪዳንን ለምን እናጠናለን?

መግቢያ

ባህላዊ የአይሁድ ወይም የክርስትና እምነት ተከታይ ያልሆኑ ሰዎችን "አንድ ሰው ብሉይ ኪዳንን ለምን ያጠናል?" ብለን ብንጠይ፤ ብዙዎች ምናልባት እንደዚህ ያለ ነገር ይናገሩ ይሆናል - "ብሉይ ኪዳን በጣም ያረጀ እና ጠቃሚ ስላልሆ ለማንበብ ጊዜ ማጥፋት አያስፈልግም።" አሁን እንደ ክርስቶስ ተከታዮች ብሉይ ኪዳንን እንደ እግዚአብሔር ቃል እንቀበላለን። ቅዱስ መጽሐፍ ነው። ግን ፣ ያ አስገራሚ ቢመስልም ፣ ክርስቲያኖችን "ብሉይ ኪዳንን ለምን እናጠናለን?" ብለን ስንጠይቅ እንኳ አንዳንዶቻችን " አልፎ አልፎ ለእኛ አሁንም አስፈላጊ የሆኑ ጥቂት ነገሮች አሉ" እንላለን። ግን ብዙ ጊዜ ፣ ቅን ክርስቲያኖች እንኳን "ብሉይ ኪዳን በጣም ያረጀ ስለሆነ ማንበብ ዋጋ የለውም" ይላሉ። ታዲያ ዛሬ የክርስቶስ ተከታዮች ለምን ብሉይ ኪዳንን ማጥናት አለባቸው?

ይህ ትምህርት የብሉይ ኪዳን መንግሥት ፣ ኪዳኖች እና ቀኖና በሚለው ተከታታይ ትምህርቶች ውስጥ የመጀመሪያው ነው - የእግዚአብሔር መንግሥት እና የቃል ኪዳኖች ጭብጦች እና እነዚህ ጭብጦች በብሉይ ኪዳን ቀኖና መጻሕፍት ውስጥ እንዴት እንደሚተገበሩ የሚዳስስ ትምህርት ነው፡፡ ይህ የመጀመሪያው ትምህርት "የብሉይ ኪዳንን ጥናት ለምን አስፈለገ?" የሚለውን ወሳኝ ጥያቄ ያብራራል። የዘመናችን የክርስቶስ ተከታዮች ለዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ፍላጎት ያላቸው ለምንድን ነው? እነዚህን ጥንታዊ ቅዱሳት መጻሕፍትን ለማጥናት ለምን ራሳችንን መስጠት ይኖርብናል?

ገና ከመጀመሪያው ፣ ብሉይ ኪዳንን ማጥናት በዓለም ውስጥ በጣም ቀላል ነገር አለመሆኑን አምነን መቀበል አለብን። ይህን ፈታኝ የሚያደርገው የብሉይ ኪዳን ቀኖና ብዙ መጻሕፍትን ያቀፈ ነው ፣ በተለያዩ ደራሲዎች የተጻፉ ፣ የተለያዩ ታሪካዊ ሁኔታዎችን ያገናዘቡ ፣ ወደ 1000 ዓመታት ገደማ የሚያቅፍ ታሪኮች ያሉት በመሆኑ ነው። ነገር ግን ፣ በዚህ ተከታታይ ትምህርት ውስጥ እንደምንመለከተው ፣ አንድ ነገር ስንገነዘብ ታላቅ ዕርምጃዎችን ማድረግ እንችላለን - እነዚህ ሁሉ መጻሕፍት ያረፉት ሁሉም የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች በጋራ ባካሄዱቸው መሠረታዊ እምነቶች ስብስብ ላይ ነው። ሁሉም እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር ያለውን ግንኙነት በቃል ኪዳኖቹ ባስቀመጣቸው ፖሊሲዎች አማካኝነት ያስተዳድራል ብለው ያምኑ ነበር። እናም ከዚህ ባሻገር ፣ እነዚህ ቃል ኪዳኖች የእግዚአብሔርን ታላቅ ግብ ለታሪክ ለማሳካት የተነደፉ መሆናቸውን አምነዋል - ፍጥረትን ሁሉ ወደ መንግሥቱ በመለወጥ ራሱን ለማክበር ነው። የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት መጻሕፍት ውስጥ የተወሰኑ ሁኔታዎችን ሲያብራሩ በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖቻቸው ውስጥ ያላቸውን መሠረታዊ እምነቶች መሠረት አድርገዋል።

"ብሉይ ኪዳንን ለምን ማጥናት?" የሚለውን ጥያቄ ስንጠይቅ፣ በሦስት ዋና ጉዳዮች ላይ እናተኩራለን። በመጀመሪያ ፣ ከብሉይ ኪዳን በርቀት በመለየታችን ምክንያት ለማጥናት ራሳችንን መስጠት እንዳለብን እንቀበላለን። ሁለተኛ የብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ለዘመናችን አግባብነት ስላላቸው የክርስቶስ ተከታዮች ይህንን ተግባር መውሰድ እንዳለባቸው እናያለን። ሦስተኛ እኛ በሕይወታችን ውስጥ ኃላፊነት በተሞላበት መንፈስ የብሉይ ኪዳን መልዕክቶች ተግባራዊ ለማድረግ ለምን ማጥናት እንዳለብን እንመረምራለን። የብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ብዙውን ጊዜ ከእኛ በጣም የራቁ ስለሚመስሉ ከዚህ እንጀምር።

ርቀት

የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች ብሉይ ኪዳንን ማጥናት ሲጀምሩ ብዙውን ጊዜ ተመሳሳይ እና ሊገመት በሚችል ሂደት ውስጥ ያልፋሉ። እኛ ብሉይ ኪዳን የማይሻር እና በመንፈስ አነሳሽነት የተጻፈ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን በትክክል አስተምረናል፣ ስለሆነም ብዙዎቻችን እነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት በክርስትና ሕይወት ላይ በቀላሉ የሚተገበሩ ትምህርቶችን መያዝ አለባቸው ብለን እናስባለን። አሁን እኛ በጣም እስካልመረጥን ድረስ እና እንደ እግዚአብሔር ባሕርያት ወይም ስለ "አትስረቅ" ወይም እንደ "አትግደል" ያሉ ሰፋፊ ርዕሶችን እስከንነጋገር ድረስ ፣ እኛ የምናውቀው ይመስላል። ነገር ግን ብሉይ ኪዳንን በጥንቃቄ ስናጠና አንድ ነገር ይከሰታል። ተጨማሪ ዝርዝሮችን ስንመረምር፣ ብዙ የብሉይ ኪዳን ክፍሎች የማይታወቁ እይታዎችን ሲያቀርቡ እናገኛለን። በእውነቱ ፣ ባነበብነው መጠን ፣ ጥንታዊውን፣ ሩቅ የሆነውን ዓለም እየመረመርን ያለን ያህል ይሰማናል።

የብሉይ ኪዳንን ርቀት በሁለት መንገድ እንመለከታለን። በመጀመሪያ ፣ የዚህን ርቀት ምክንያቶች እንዳስሳለን - ለምንድነው እነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት ብዙውን ጊዜ ለእኛ እንግዳ የሚመስሉት? ሁለተኛ ያጋጠሙንን የርቀት ዓይነቶች እንመረምራለን። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ምን ዓይነት የአመለካከት ዓይነቶች እንደ ዘመናዊ ክርስቲያኖች እኛ ካመንነው በጣም የተለየ ይመስላሉ? በራሳችን እና በብሉይ ኪዳን መካከል ያለውን ርቀት አንዳንድ ዋና ዋና ምክንያቶችን ወይም መንስኤዎችን እንመልከት።

ምክንያቶች

ቢያንስ ሁለት ምክንያቶች ብዙውን ጊዜ ከብሉይ ኪዳን እንድንርቅ ያደርጉናል። በአንድ በኩል እግዚአብሔር እነዚህን ቅዱሳት መጻሕፍት ለሰው ልጆች የሰጣቸው ኦርጋኒክ አነሳሽነት በመባል በሚታወቅ ሂደት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ እግዚአብሔር ብሉይ ኪዳን መለኮት ሰዋዊ በሆነ መንገድ መገለጥ በመባል በሚታወቀው ሂደት ዓላማውን እንዲፈጽም አድርጓል። እነዚህ የብሉይ ኪዳን ባህሪዎች ይህንን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ስናጠና የሚገጥሙንን ብዙ ፈተናዎች ያብራራሉ። በመጀመሪያ የኦርጋኒክ መነሳሳትን ሂደት እናስብ፡፡

የኦርጋኒክ አነሳሽነት

"ኦርጋኒክ መነሳሳት» የሚለው የቅዱሳት መጻሕፍት መለኮታዊ አነሳሽነት ታሪካዊ የወንጌላውያን እይታ እንደ እንደሆነ መግለጽ የተለመደ ነው። መንፈስ ቅዱስ ቅዱሳት መጻሕፍትን እንዳነሳሳ ብናረጋግጥም ፣ ይህንን የቃላት ፍቺ የምንጠቀምበት የእርሱ አነሳሽነት ከሰው ልጅ ደራሲያን ስብዕና፣ ልምዶች እና ዓላማዎች እንዳልተፋታ ለማመልከት ነው። ያም ማለት በልዩ፣ በማይሻር በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ሥር ሆነው የሰው ደራሲዎች ምን እንደሚጽፉ ወስነዋል። እግዚአብሔር ሰብዓዊ ጸሐፊዎችን እንደ ተዘዋዋሪ መተላለፊያዎች በመጠቀም መጽሐፍ ቅዱስ "በሜካኒካዊ" አነሳሽነት አልተገኘም። እኛ ስለ ሙዚቀኞች ወይም ስለ አርቲስቶች "መነሳሳትን" እንደምንናገር ሁሉ እግዚአብሔር የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲያን እንዲጽፉ ያበረታታ ይመስል መጽሐፍ ቅዱስ በፍቅር ተነሳሽነት አልተገኘም። ይልቁንም እግዚአብሔር ስህተት እንዳይኖረው እና በትክክል የእግዚአብሔር ቃል ተብሎ እንዲጠራ በጥንቃቄ ሲቆጣጠራቸው ነበር፡፡ እኛ ግን ቅዱሳት መጻሕፍትን እንደ የቅዱሳን ሰዎች ቃል በትክክል እንድንናገር እርሱ የሰውን ጸሐፊዎች ግለሰባዊ ስብዕናዎች ፣ ልምዶች እና ዓላማዎች ተጠቀመ፡፡

ቅዱሳት መጻሕፍት የተጻፉበት መንገዶች ተብለው የሚታወቁ

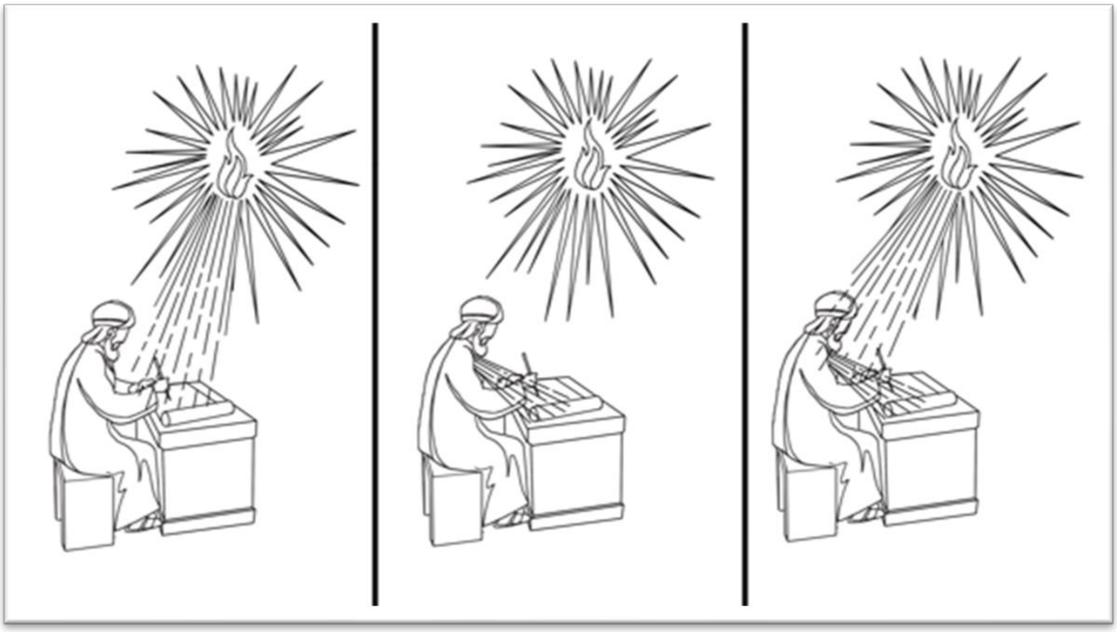

ሜካኒካል (እግዚአብሔር አጻፈ) ሮማኒትክ (እግዚአብሔር አመለከተ) ኦርጋኒክ (እግዚአብሔር ተጠቀመ

2 ጴጥሮስ 3: 15-16 ላይ ጴጥሮስ ስለ ጳውሎስ ደብዳቤዎች የተናገረበትን መንገድ እንመልከት። እዚያም እነዚህን ቃላት እናነባለን-

የጌታችንም ትዕግሥት መዳናችሁ እንደ ሆነ ቍጠሩ። እንዲህም የተወደደው ወንድማችን ጳውሎስ ደግሞ እንደ ተሰጠው ጥበብ መጠን ጻፈላችሁ፥ በመልእክቱም ሁሉ ደግሞ እንደ ነገረ ስለዚህ ነገር ተናገረ። በእነዚያ ዘንድ ለማስተዋል የሚያስቸግር ነገር አለ፥ ያልተማሩትና የማይጸኑትም ሰዎች ሌሎችን መጻሕፍት እንደሚያጣምሙ እነዚህን ደግሞ ለገዛ ጥፋታቸው ያጣምማሉ። (2 ጴጥሮስ 3:15-16).

በእነዚህ ጥቅሶች ውስጥ ሐዋርያው ጴጥሮስ የጳውሎስ ደብዳቤዎች የተጻፉት ከእግዚአብሔር ለጳውሎስ በሰጠው ጥበብ ነው። በሌላ አገላለጽ የእግዚአብሔር መንፈስ የጳውሎስን ደብዳቤዎች አነሳስቷቸዋል፣ እነርሱ የሰው ጽሑፎች ብቻ ሳይሆኑ ከእግዚአብሔር የተጻፉ ጽሑፎች ናቸው። ሆኖም ጴጥሮስም የጳውሎስ ስብዕና በእነዚህ መልእክቶች በኩል እንደመጣ አረጋግጧል። እንዴት እንደ ተናገረ ልብ በል - "ጳውሎስ በተሰጠው ጥበብ መሠረትም ፃፈላችሁ"። እነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት አሁንም የጳውሎስ ደብዳቤዎች ነበሩ። እንግዲያው ከጴጥሮስ እይታ አንጻር ፣ የሐዋርያው ጳውሎስ ደብዳቤዎች የተገኙት ከአምላክም እንዲሁም ከሰብዓዊ ጸሐፊው ጋር በተገናኘ ሂደት ነው።

ይህ ተመሳሳይ አመለካከት በብሉይ ኪዳንም እውነት ነው። ለዚህም ነው የብሉይ ኪዳን ሕግ የእግዚአብሔር ሕግ ብቻ ሳይሆን የሙሴ ሕግ ተብሎ የሚጠራው። የመጣው ከእግዚአብሔር እና ከሙሴ ነው። ብዙ መዝሙራት መዝሙረ ዳዊት የሚባሉት ለዚህ ነው። የኦርጋኒክ መነሳሳት እይታ እንዲሁ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጸሐፊዎች ስለ ኢሳይያስ፣ ኤርምያስ እና ዳንኤል ስለ ሰብአዊ ደራሲዎች ለምን እንደተናገሩ ያብራራል። እግዚአብሔር የብሉይ ኪዳን የመጨረሻው ጸሐፊ ቢሆንም እነዚያን መጻሕፍት ማን እንደሆኑ፣ የት እና መቼ እንደኖሩ በሚያንጸባርቁ መንገዶች ለመፃፍ ቅዱሳን ነቢያትን ተጠቀመ።

ስለእርሱ ስታስቡ፣ የመጽሐፍ ቅዱስ ኦርጋኒክ መነሳሳት ከብሉይ ኪዳን ለምን እንደሚያርቅን ማየት ከባድ አይደለም። ሁሉም የብሉይ ኪዳን ጸሐፊዎች የጥንት ሰዎች ነበሩ። እነርሱ በጥንታዊ መካከለኛው ምስራቅ ዓለም ውስጥ ይኖሩ ነበር እና በብዙ ጉዳዮች እንደዚያ ዘመን እንደ ሰዎች ያስቡ እና ይጽፉ ነበር። ከዚህም በላይ የብሉይ ኪዳን ጸሐፊዎች ከክርስቶስ መምጣት በፊት ጽፈዋል። እንደ እኛ ሙሉ በሙሉ የዳበረ የአዲስ ኪዳን ክርስቲያናዊ ሥነ-መለኮት አልነበራቸውም። በዚህ ምክንያት እናንተ እና እኔ ብሉይ ኪዳንን ስናጠና የብሉይ ኪዳን ዓለም ከዘመናዊው ዓለማችን በጣም የተለየ መሆኑን ማየት እንጀምራለን።

> *የብሉይ ኪዳን አይሁዶች እያንዳንዱን ገጽታ፣ ሥነ ምግባራዊ፣ ሲቪል፣ መንፈሳዊን፣ የሕይወታቸውን፣ በወንዶችና በሴቶች፣ በእንስሳት፣ በግብርና፣ በበዓላት ግንኙነቶች ላይ የሚቆጣጠሩ ከ600 በላይ የሌዋውያን ሕጎች ነበራቸው። ስለዚህ እነዚህ ሁሉ ጉዳዮች ለእኛ ትርጓሜ እና ግንዛቤ ወሳኝ ናቸው፤ ይህ ማለት ግን የ21ኛው ክፍለዘመን ዓለምን ወደ መጀመሪያው ክፍለ ዘመን ወይም ወደ ከክርስቶስ መምጣት በፊት ለመመለስ አይደለም፡፡*
>
> *— ዶ / ር ታዴዎስ ጄ. ጀምስ ፣ ጁኒየር*

በመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲያን ኦርጋኒክ መነሳሳት ከተፈጠሩት ተግዳሮቶች በተጨማሪ ከብሉይ ኪዳን ርቀታችን ያለን ስሜት ሌላው ምክንያት መለኮት ሰዋዊ በሆነ መንገድ መገለጥ መሆኑን መገንዘብ አለብን።

መለኮት ሰዋዊ በሆነ መልክ መገለጥ

በአጠቃላይ መልኩ ሲታይ "አኮሞዴሽን" የሚለው ቃል የሥነ-መለኮት ሊቃውንት እግዚአብሔር ራሱን ለሰው ልጆች በገለጠ ቁጥር እርሱ በእኛ ውስን በሆነ የሰው ልጅ ቃል የሚናገርበትን እውነታ ለመግለጽ የሚጠቀሙበት ቃል ነው። እግዚአብሔር ከሰው አእምሮ በላይ እና ለመረዳት የማይቻል ስለሆነ ራሱን በገለጠ ቁጥር ውስን የሰው ልጆች ሊረዱት በሚችሉት መንገድ ዝቅ ብሏል፡፡ ያለበለዚያ እኛ በፍፁም ልንረዳው አንችልም። በኢሳይያስ 55: 8-9 ውስጥ እነዚህን ቃላት እናነባለን።

> አሳቤ እንደ አሳባችሁ መንገዳችሁም እንደ መንገዴ አይደለምና ይላል እግዚአብሔር። ሰማይ ከምድር ከፍ እንደሚል፥ እንዲሁ መንገዴ ከመንገዳችሁ አሳቤም ከአሳባችሁ ከፍ ያለ ነው። (ኢሳያስ 55:8-9).

የእግዚአብሔር ሀሳቦች እና መንገዶች እጅግ በጣም የተሻሉ ናቸው - እነርሱ የእኛን ገደቦች እጅግ በጣም ይበልጣሉ - እሱ የገለጠው እያንዳንዱ መገለጥ ለሰብአዊ ችሎታዎች እንዲመጥኑ ተደርገዋል። ይህንን ያደረገው ቢያንስ አንዳንዶቻችን እርሱ የገለጠውን እንድንረዳውና እንድንከተለው ነው፡፡

በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በሰፊውና በአጠቃላይ መልኩ በሰው ልጅ ውስንነት ብቻ ራሱን ማስተናገድ አለመቻሉን መገንዘብ አስፈላጊ ነው። ይልቁንም፣ እርሱ በጥንታዊ መካከለኛው ምስራቅ ለሚኖሩ የእስራኤል ልዩ ታሪካዊ ሁኔታዎች እራሱን ገልጧል፡፡ እርሱ በመጀመሪያ የብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍትን ጥንታዊ እስራኤላውያን እንዲረዱት አደረገ።

የብሉይ ኪዳን ቀዳሚ ታዳሚዎች የጥንት አይሁዶች ስለነበሩ ፣ እግዚአብሔር ብሉይ ኪዳንን በዕብራይስጥ እና በአረማይክ እንዲጻፍ አድርጓል። ንጉሣዊ ሕጎችን ጨምሮ አስፈላጊ የብሔራዊ ሰነዶች በዚህ መንገድ መታየት ዓለም አቀፍ ልማድ ስለነበረ እግዚአብሔር አሥሩን ሕግጋት በድንጋይ ላይ ሰጠ። እናም ፣ በብዙ መልኩ ፣ የብሉይ ኪዳን ትረካ፣ ግጥም፣ የጥበብ ሥነ -ጽሑፍ እና ሕግ ሥነ-ጽሑፋዊ ዘይቤዎች በጥንታዊ መካከለኛው ምስራቅ ውስጥ የተለመዱ ብዙ ጽሑፋዊ ስብስቦች ተከትለዋል። በእነዚህ እና በሌሎች ብዙ መንገዶች እግዚአብሔር ብሉይ ኪዳንን ለጥንታዊው ሕዝቦቹ አስተካክለው እንዲረዱት አደረገ።

በዚህ ምክንያት ፣ እናንተ እና እኔ ብሉይ ኪዳንን እንደ ዘመናዊ ሰዎች ስናጠና፣ ከረጅም ጊዜ በፊት ለኖሩ ሰዎች እግዚአብሔር የተገለጠበት እውነታ ዘወትር ያጋጥመናል። በተለይ በመጀመሪያ የተጻፈው ለጥንታዊው የእስራኤል ሕዝብ ነበር።

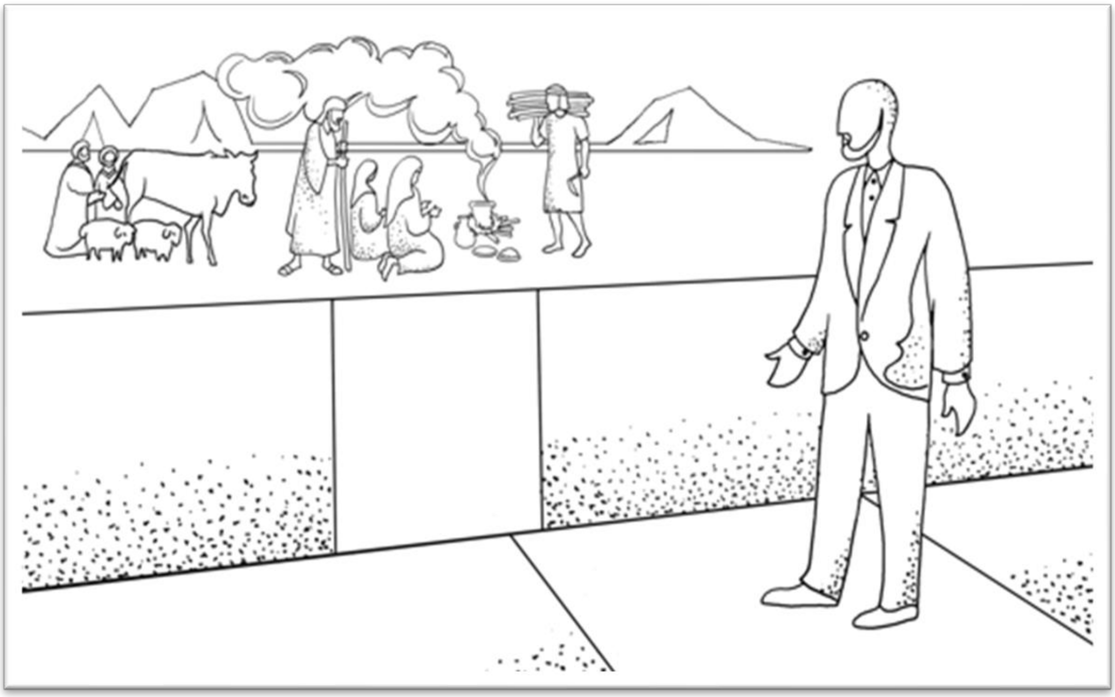

እኛ ብዙውን ጊዜ በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል ትልቅ ርቀት እንዳለ ይሰማናል; ክፍተቱን ለማቃለል አንድ ነገር መደረግ አለበት

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለው እያንዳንዱ መጽሐፍ ለዋና ታዳሚዎች የተጻፈ ነው ፣ እና እኛ እዚህ በ21ኛው ክፍለ ዘመን የመጀመሪያው ታዳሚዎች አይደለንም። በሐዲስ ኪዳን ውስጥ ያሉት አብዛኛዎቹ መጻሕፍት መልእክቶች ወይም ፊደላት መሆናቸውን መገንዘብ አስደሳች እና ምናልባት ጠቃሚ ይመስለኛል ፣ ስለዚህ እነዚያን መልእክቶች ስናነብ - እና ያንን ወደ መላው መጽሐፍ ቅዱስ ማስፋፋት የሚችሉ ይመስለኛል…የሌሎች ሰዎች ደብዳቤን እያነበብን ነው። እነርሱ ለእኛ ናቸው ምክንያቱም እኛ የቤተክርስቲያን ነን፤ ነገር ግን በመጀመሪያ የተጻፉት ለመጀመሪያዎቹ ተደራሲያን ነው፡፡

— ዶ/ር ሮበርት ማኬዋን

አሁን የብሉይ ኪዳንን ከእኛ የራቀበትን አንዳንድ ምክንያቶች አይተናል ፣ ወደ ሁለተኛው ርዕሰ ጉዳያችን መሄድ አለብን - ብዙውን ጊዜ በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል የምናገኛቸውን የርቀት ዓይነቶች እንመለከታለን፡፡ ለእኛ እንግዳ የሚመስሉ በብሉይ ኪዳን ምን ዓይነት ነገሮች ያጋጥሙናል?

ዐይነቶች

ብሉይ ኪዳን እንደ ዘመናዊ ሰዎች ለእኛ ብዙ ጊዜ ሩቅ መስሎ መታየቱ ጥሩ ነው። ግን ይህ እውነታ ወደ ግራ መጋባት ሊያመራ ይችላል እናም ይህንን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እንዳናጠና ተስፋ ሊያስቆርጠን ይችላል። ተስፋ ከመቁረጥ ለመዳን አንዱ አጋዥ መንገድ በብሉይ ኪዳን ውስጥ እንዲህ ዓይነት ስሜት እንዲሰማን የሚያደርጉ ነገሮችን መለየት ነው። እኛ ብዙውን ጊዜ የሚያጋጥሙንን የርቀት ዓይነቶች ስናውቅ እነዚህን ቅዱሳት መጻሕፍት በሕይወታችን ለመረዳትና ለመተግበር በተሻለ ሁኔታ እንዘጋጃለን።

በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል ያሉትን ዋና ዋና የርቀት ዓይነቶች ለመዘርዘር ብዙ መንገዶች አሉ፣ ግን ለዓላማችን እኛ ስለ ሦስት ብቻ እንናገራለን -መጀመሪያ ሥነ -መለኮታዊ ርቀት ፣ ሁለተኛ, የባህል ርቀት; እና ሦስተኛ የግል ርቀት ናቸው። እነዚህ ሦስቱ የርቀት ዓይነቶች በብዙ መንገዶች ይገናኛሉ። ነገር ግን ለውይይት ስንል ብሉይ ኪዳንን ስናጠና ከሚገጥመን ከሥነ -መለኮታዊ ርቀት በመነሳት አንድ በአንድ እናብራራቸዋለን፡፡

ሥነ-መለኮታዊ ርቀት

ስለ ሥነ -መለኮታዊ ርቀት ስንናገር ፣ እኛ በዋነኝነት እያሰብን ያለነው የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች በተቀበሉት መገለጥ እና በክርስቶስ በተቀበልነው ሙሉ መገለጥ መካከል ያለውን ልዩነት ነው። እያንዳንዱ ክርስቲያን፣ ብሉይ ኪዳን በመጀመሪያ ከአዲስ ኪዳን ትምህርቶች ጋር የማይዛመዱ የሚመስሉ ሥነ-መለኮታዊ አመለካከቶችን እንደሚያቀርብ ይገነዘባል። ጥቂት ምሳሌዎችን ብቻ እንመልከት።

በዘፍጥረት 22 ውስጥ እግዚአብሔር ልጁን እንዲሠዋ አብርሃምን ጠራው እና እግዚአብሔር ፈቃዱን ለማድረግ ፈቃደኛ በመሆኑ እግዚአብሐር ባረከው። ግን ዛሬ እግዚአብሔር ልጁን መሥዋዕት እንዲያደርግ ለሚያምን ሰው ምን እናስባለን? እኛ እንዲህ ዓይነቱን ሥነ-መለኮታዊ አሳብ እንደ ቁም ነገር አንወስደውም፡፡

በሙሴ ዘመን እግዚአብሔር ታማኝ ሕዝቦቹ ከግብፅ ወደ ተስፋይቱ ምድር እንደ ታላቅ ሠራዊት እንዲጓዙ ይጠብቅ ነበር። ነገር ግን በእርግጥ የክርስቲያኖች ቡድን ወደ ተስፋይቱ ምድር ለመድረስ በሲና ምድረ በዳ ሲጓዙ ብናገኝ እንግዳ ይመስለናል።

በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሰዎች ፀጉራቸውን ላለመቁረጥ የናዝራዊያን መሐላ በመፈጸም ራሳቸውን ለአምላክ አገልግሎት እንደሰጡ እናነባለን። ወይም ደግሞ እግዚአብሔር በኢየሩሳሌም ያለውን ቤተ መቅደስ ሕዝቡ የሚያመልኩበት ብቸኛ ቦታ እንዲሆን እንደወሰነ እንማራለን። እግዚአብሔር ሕዝቡ እንስሳትን ለኃጢአት ማስተስረያ እንደሚፈልግ ፣ ሴቶችንና ሕፃናትን ጨምሮ የከነዓናዊያን ከተማዎች በጅምላ እንዲጠፉ እንዳዘዘ እናነባለን።

በአዲስ ኪዳን ከገለጠው በጣም የተለዩ የሚመስሉ እግዚአብሔር እንዲህ ያሉትን ነገሮች እንደገለጠ ለማመን ብሉይ ኪዳንን መቀበል ግራ አይገባንምን? የእነዚህ ዓይነት ሥነ-መለኮታዊ ልዩነቶች ዝርዝር ብዙ ነው፡፡ ሌላ ምንም ነገር ብንል፣ በእርግጠኝነት በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል ታላቅ ሥነ-መለኮታዊ ርቀት አለ።

> **እግዚአብሔር ራሱን ለእኛ ሲገልጥ ፣ እርሱ በቦታ እና በጊዜ ውስጥ ያደርጋል ... በአሮጌው ኪዳን ልምምድ ውስጥ አንዳንድ የምግብ ህጎች ነበሩ፡፡ አንዳንድ ምግቦች ንጹሕ ያልሆኑ፣ ሌሎች ደግሞ ንጹሕ ይባሉ ነበር፡፡ ያ በብሉይ ኪዳን በእስራኤላውያን እንዲተገበር ነበር፣ ሆኖም ፣ ያ ቃል ኪዳን የተለወጠ በመሆኑ እኛ ዛሬ መለማመድ አስፈላጊ አይደለም። አንድ ሰው እንደዚህ ዓይነት ነገሮችን ማድረግ ይችላል ፣ ግን አስፈላጊ አይደለም። በቃል ኪዳን ትርጉም ያለው አይደለም። እንደ እውነቱ ከሆነ ፣ ብሉይ ኪዳን እነዚህን ነገሮች አድርጉ ስለሚል ሰዎች እንዲያደርጉዋቸው መጠየቅ ... "ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት እንዲኖረን ወደ ሙላት በመጣው በአሮጌው ኪዳን ሥር መሆን አለባችሁ " እንደ ማለት ነው፡፡ ስለዚህ ፣ በቃል ኪዳኑ ለውጦች ምክንያት አንዳንድ የዱሮ ልዩ ልዩ ልምምዶች አስፈላጊ አይደሉም።**

— ዶ/ር እስጢፋኖስ ጄ ዌሉም

ከሥነ -መለኮት ርቀቱ በተጨማሪ ከብሉይ ኪዳን የሚለየን ሌላ ዓይነት ርቀት በጥንታዊ መካከለኛ ምስራቅ እና በዘመናዊው ዓለማችን መካከል ያለው የባህል ርቀት ነው።

ባሕላዊ ርቀት

በራሳችን እና በብሉይ ኪዳን መካከል የባህል ርቀት አለ ምክንያቱም የሰዎች ባህሎች በየጊዜው እየተለወጡ ናቸው። ማህበራዊ መዋቅሮች ይለዋወጣሉ። የቆዩ ልማዶች ያልተለመዱ እና ጊዜ ያለፈባቸው ይመስላሉ። ከ200 ዓመታት በፊት የራሳችሁን ሀገር እንደጎበኛችሁ አስቡ። ምንም እንኳን እኛ ትንሽ ለየት ባለ ዘመን ውስጥ ብንሆንም ብዙ ልዩነቶች በተለየ ዓለም ውስጥ እንደሆንን እንዲሰማን ያደርጉናል። አሁን ይህ ከ200 ዓመታት በፊት በአንድ ቦታ እውነት ከሆነ ፣ በእኛ እና በብሉይ ኪዳን ውስጥ ባነበብነው መካከል የባህል ልዩነቶችን ለማግኘት ምን ያህል መጠበቅ አለብን? በጣም ብዙ ልዩነቶች በጥንታዊ መካከለኛው ምስራቅ እና በዘመናዊው ዓለማችን መካከል አሉ፣ ስለሆነም በብሉይ ኪዳን ውስጥ የምናነባቸው ብዙ ነገሮች በሚያስደንቅ ሁኔታ የማይታወቁ ናቸው።

ብሉይ ኪዳን በጥንቱ ዓለም በተለያዩ ቦታዎች ማለትም በእስራኤል፣ በከነዓን፣ በግብፅ፣ በአሦር፣ በባቢሎን፣ በፋርስ ወይም በብሉይ ኪዳን ውስጥ በተጠቀሱት ሌሎች ብዙ ባህሎች ውስጥ ሕይወትን ሲገልጽ የባህል ርቀት ይሰማናል። ያጋጠሙን ገጸ-ባህሪያት ልክ እንደዛሬው እኛ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ባህላዊ እምነቶች፣ እሴቶች እና ልምዶች ነበሯቸው። ግን እነርሱ ብዙውን ጊዜ ከዘመናዊ ባህላዊ እምነቶች፣ እሴቶች እና ልምዶች በጣም የተለዩ ነበሩ። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚታየውን የሰው ልጅ ባህል ጥቂት ምሳሌዎችን ብቻ እንመልከት።

አብዛኛው የብሉይ ኪዳን በእርሻ የሚተዳደር ዓለምን ይገልጻል። በቅዱሳት መጻሕፍት ገጾች ውስጥ ስለ እርሻ እና የእንስሳት እርባታ እናነባለን፣ ግን ብዙ ዘመናዊ የከተማ ሰዎች በዚህ ጥንታዊ የአኗኗር ዘይቤ ውስጥ ምን እንደ ሆነ መገመት አይችሉም። ቴክኖሎጂዎችም በብሉይ ኪዳን ዘመን በጣም የተለዩ ነበሩ። ዛሬ ብዙዎቻችን ለመግባባት፣ ለመሥራት እና ለመተግበር የምንመካባቸው ቴክኖሎጂዎች በጥንት ጊዜ አልነበሩም።

በብሉይ ኪዳን ውስጥ በቤተሰብ ስምምነት ስለሚፈጸሙ ጋብቻዎች እናነባለን። እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስማቸው የተጠቀሱ ታዋቂ ሰዎች ከአንድ በላይ ማግባትን ሲለማመዱ እንደ ነበር እናስተውላለን፡፡ የተለያዩ የባርነት ዓይነቶች በብሉይ ኪዳን ውስጥ ይታያሉ። በእስራኤል ውስጥም ሆነ ከእስራኤል ውጭ፣ በኢምፔሪያሊዝም የፖለቲካ እውነታዎች ባህሎች በጥልቅ ተጎድተዋል። በርግጥ ለገዥው ሁኔታ የተለዩ ነበሩ በተለይም በበረሃ ጎሳዎች፣ ግን ታላላቅ ነገሥታት ወይም ንጉሥ ነገሥታት እና ኃያላን ሠራዊቶቻቸው በእነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ወሳኝ ሚና ተጫውተዋል። የብሉይ ኪዳን ገጸ-ባህሪያት ስለ ዘመናዊ ዴሞክራሲያዊ ሀሳቦች በተግባር ምንም አያውቁም ነበር።

እነዚህን እና ተመሳሳይ የብሉይ ኪዳንን ሕይወት ስናይ ብዙውን ጊዜ እንዴት እንደምንይዛቸው እያሰብን እንቀራለን። ከራሳችን በጣም በተለዩ ባህሎች የተሞላውን መጽሐፍ ቅዱስን ምን እናድርግ? የባህል ልዩነቶች በራሳችን እና በብሉይ ኪዳን መካከል ትልቅ ክፍተት እንድናስተውል ያደርጉናል።

> ወደ ኋላ መለስ ብለህ ብታስብ ፣ ለምሳሌ ፣ ወደ ብሉይ ኪዳን ፣ ዛሬ ከእኛ መቼት በጣም የተለዩ ነገሮች እንዳሉ ታገኛለህ። አንደኛ ነገር ፣ ብሉይ ኪዳን በአቀማመጥ እና በአሠራሩ ውስጥ በጣም እርሻ ነበር… በሁለተኛ ደረጃ ፣ ለምሳሌ ከአንድ በላይ ማግባት በጣም የተለመደ ነበር… እና ያ ከእኛ ባህል የራቀ ነው።

— ዶ/ር ሉዊስ ኦርቴዛ

በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሥነ-መለኮት እና ባህል ብዙውን ጊዜ ለእኛ እንግዳ የሚመስሉ መሆናቸውን ከተመለከትን፣ ሦስተኛውን ዓይነት ርቀት- "የግል" ብለን ልንጠራው የምንችለውን ርቀት መመልከት አለብን።

የግል ርቀት

ስለ "የግል" ርቀት ስንናገር ፣ በብሉይ ኪዳን ዘመን የኖሩ ሰዎች ከዘመናዊ ሰዎች የተለዩ መሆናቸውን እንጠቅሳለን። በእኛ እና በእነርሱ መካከል ብዙ ክፍተቶች ብዙውን ጊዜ በጣም ግላዊ ወይም ሰብአዊ ሁኔታዎችን ያካትታሉ። በእርግጥ የብሉይ ኪዳን ሰዎች ከእኛ ፈጽሞ የተለዩ አልነበሩም። በዚህ ትምህርት በኋላ እንደምናየው ፣ እነርሱ በብዙ አስፈላጊ መንገዶች ከእኛ ጋር ተመሳሳይ ነበሩ። ግን በተመሳሳይ ጊዜ እነርሱ ከእኛ በጣም የተለዩ እንዲሆኑ ያደረጓቸው የተለያዩ የግል ልምዶች ነበሯቸው።

በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩ ሰዎች በዘመናችን ካለ ሰዎች የተለዩ መሆናቸው ሊያስገርመን አይገባም። ለነገሩ ብዙዎቹ ዝንባሌዎቻቸው እና ተግባሮቻቸው ያደጉት ከኖሩበት ሥነ -መለኮታዊ እና ባህላዊ ዓለም ነው። በዚህ መንገድ አስቡት - በሥነ-መለኮት ደረጃ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ብዙ ግለሰቦች ዛሬ ካለንበት በተለየ አስደናቂ መንፈሳዊ ልምምዶች ነበሯቸው። የሰማይ ራእይ ነበራቸው እንዲሁም የሚሰማውን የእግዚአብሔርን ድምፅ ሰምተዋል። ከሰማያዊ ፍጥረታት ጋር መስተጋብር ፈጥረዋል። ለአፍታ ቆም ብላችሁ ራሳችሁን ጠይቁ፣ እንደዚህ አይነት መንፈሳዊ ልምምዶች ቢኖራችሁ እንዴት መለየት ትችላላችሁ? በመለኮታዊ አነሳሽነት የተገለጡ ራእዮችን ፣ ምርመራዎችን ፣ መላእክትን እና አጋንንትን እና የመሳሰሉትን ቢያጋጥሙአችሁ ምን ዓይነት ሰው ትሆናላችሁ? እንደነዚህ ያሉ ልምምዶች በከፍተኛ ሁኔታ እንደሚለወጡንም ጥርጥር የለውም። ይህንን እውነት መረዳታችን በብዙ ጉልህ መንገዶች ከብሉይ ኪዳን ሰዎች የተለየን መሆናችንን እንድናውቅ ይረዳናል።

ከዚህ በበለጠ፣ በባህላዊ ተጽዕኖዎች ምክንያት ከብሉይ ኪዳን ሰዎች እንዴት እንደምንለይ አስቡ። በብሉይ ኪዳን ሰዎች ብዙውን ጊዜ ለእኛ እንግዳ የሆኑ ባህላዊ ሚናዎችን ይጫወቱ ነበር። እነርሱ ነገሥታት፣ ንግሥቶች፣ አገልጋዮች እና ባሪያዎች ነበሩ። ወንዶችና ሴቶች ዛሬ ከምንመለከተው የወንዶች እና ሴቶች ሚና በጣም በተለየ መንገድ ይመለከቱ ነበር። የብሉይ ኪዳን ሰዎች ስብዕና በጥንታዊ ጦርነት አሰቃቂ ሁኔታ በጥልቅ ተጎድቷል። ያለ ዘመናዊ ቴክኖሎጂ እርዳታ በረሃብ እና በድርቅ ውስጥ ማለፍ የጥንት ሕዝቦች አካላዊ እና ስሜታዊ ጤና ላይ ተጽዕኖ አሳድሯል። ዛሬ ብዙዎቻችን እንደዚህ አይነት ሁኔታዎች አጋጥመው አያውቁም። እናም በዚህ ምክንያት በብሉይ ኪዳን ከተገለፁ ሰዎች ጋር ራሳችንን ለማመሳሰል ብዙውን ጊዜ እንቸገራለን።

አሁን ብሉይ ኪዳንን ከእኛ የሚለዩትን ምክንያቶች እና የርቀት ዓይነቶች አምነን ከተቀበልን ፣ ወደ ሁለተኛው ርዕሳችን ማለትም ብሉይ ኪዳን ለዘመናዊ ሰዎች የሚኖረውን ጠቀሜታ እንመልከት፡፡ ብሉይ ኪዳን ከረጅም ጊዜ በፊት የተጻፈ ከሆነ ዛሬ ለእኛ ጠቃሚ ነው ብለን ለምን እንጠብቃለን?

ጠቃሚነት

ክርስቲያኖች ብሉይ ኪዳን ለሕይወታቸው ትርጉም ይኖረዋል ብለው የሚጠብቁባቸው ስፍር ቁጥር የሌላቸው ምክንያቶች አሉ። ግን ምናልባት በጣም አስፈላጊው ማስረጃ ከኢየሱስ እና ከመጀመሪያው ክፍል ዘመን ሐዋርያትና ነቢያት የመጣ ነው። እነዚህ ሰዎች ብሉይ ኪዳን ለጥንቷ እስራኤል የእግዚአብሔር ሥልጣን ያለው ቃል ብቻ ሳይሆን በዘመናቸውም ለክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን በልበ ሙሉነት አስተምረዋል። ዛሬ ብዙ ክርስቲያኖች አዲስ ኪዳን የተሰጠው ብሉይ ኪዳንን ለማጥፋት እንደሆነ ያምናሉ። እንደ እውነቱ ከሆነ ግን ኢየሱስ እና ሐዋርያቱ እና ነቢያቱ የተናገሩት በተቃራኒው ነው። ብሉይ ኪዳን በየዘመናቱ ለታማኝ ክርስቲያናዊ ሕይወት ወሳኝ መሆኑን አስተምረዋል።

አዲስ ኪዳን ብሉይ ኪዳን ለሕይወታችን ጠቀሜታ እንዳለው በብዙ ቦታዎች ያስተምራል ፣ ግን እኛ በሁለት አቅጣጫዎች ብቻ እንመለከታለን። በመጀመሪያ አንዳንድ የኢየሱስን ትምህርቶች እንመለከታለን ፣ ሁለተኛ አንዳንድ የሐዋርያው ጳውሎስን ትምህርቶች እንመለከታለን። እስቲ አስቀድመን ስለ ብሉይ ኪዳን ተገቢነት የኢየሱስን ትምህርቶች እናስብ።

የኢየሱስ ትምህርት

ኢየሱስ ስለ ብሉይ ኪዳን አስፈላጊነት እና ስልጣን ለተከታዮቹ ያስተማረውን ለመረዳት፣ ትምህርቱን በሁለት አቅጣጫዎች በአጭሩ እንመለከታለን። ኢየሱስ ስለ ብሉይ ኪዳን አሉታዊ አስተያየቶች እንደሰጠ በሚመስሉ አንዳንድ ምንባቦች እንጀምራለን። እና ከዚያ እርሱ የብሉይ ኪዳንን ተገቢነት በግልፅ አዎንታዊ ማረጋገጫ የሰጠበትን ክፍሎች እንመረምራለን። ብዙ አስተርጓሚዎች በብሉይ ኪዳን ላይ እንደ አሉታዊ አመለካከት አድርገው ከወሰዱባቸው አንዳንድ የኢየሱስ አስተያየቶች እንጀምር።

አሉታዊ አስተያየቶች

ብዙዎቻችን በማቴዎስ 5–7 የኢየሱስን የተራራ ስብከት እናውቃለን። በዚህ ስብከት በአንድ ወቅት ፣ ኢየሱስ በርካታ የሥነ ምግባር ጉዳዮችን ዳስሷል። ለእነዚህ ጉዳዮች ያቀረበው አቀራረብ ብዙ በጎ ዓላማ ያላቸው አማኞችን ኢየሱስ የብሉይ ኪዳንን ትምህርቶች ተቃወመ ወይም አስተካክሏል የሚል ስሜት እንዲኖራቸው አድርጓል። እነዚህን የተለመዱ ምንባቦች እንዳምጥ፡፡ በማቴዎስ 5 21-22 ላይ ስለ ግድያ እነዚህን ቃላት እናነባለን:-

> ለቀደሙት። አትግደል እንደ ተባለ ሰምታችኋል፤ የገደለም ሁሉ ፍርድ ይገባዋል። እኔ ግን እላችኋለሁ፥ በወንድሙ ላይ የሚቆጣ ሁሉ ፍርድ ይገባዋል፤ ወንድሙንም ጨርቃም የሚለው ሁሉ የሸንጎ ፍርድ ይገባዋል፤ ደንቆሮ የሚለውም ሁሉ የገሃነመ እሳት ፍርድ ይገባዋል። (ማቴዎስ 5:21-22).

በማቴዎስ 5:27-28 ኢየሱስ ስለማመንዘር እንዲህ ብሏል:-

> አታመንዝር እንደ ተባለ ሰምታችኋል። እኔ ግን እላችኋለሁ፥ ወደ ሴት ያየ ሁሉ የተመኛትም ያን ጊዜ በልቡ ከእርስዋ ጋር አመንዝሮአል። (ማቴዎስ 5:27-28).

በማቴዎስ 5:31-32 ኢየሱስ ስለፍቺ እንዲህ ብሎ ተናግሯል:-

> ሚስቱን የሚፈታት ሁሉ የፍችዋን ጽሕፈት ይስጣት ተባለ። እኔ ግን እላችኋለሁ፥ ያለ ዝሙት ምክንያት ሚስቱን የሚፈታ ሁሉ አመንዝራ ያደርጋታል፥ የተፈታችውንም የሚያገባ ሁሉ ያመነዝራል። (ማቴዎስ 5:31-32).

በማቴዎስ 5:33-34 ማላን በተመለከተ ኢየሱስ እንዲህ ብሏል፡

> ደግሞ ለቀደሙት። በውሸት አትማል ነገር ግን መሐላዎችህን ለጌታ ስጥ እንደተባለ ሰምታችኋል። እኔ ግን እላችኋለሁ። ከቶ አትማሉ፤ በሰማይ አይሆንም የእግዚአብሔር ዙፋን ነውና፤ (ማቴዎስ 5:33-34).

ኢየሱስ ስለበቀልም በማቴዎስ 5:38-39 ተናግሯል:-

> ዓይን ስለ ዓይን ጥርስም ስለ ጥርስ እንደ ተባለ ሰምታችኋል። እኔ ግን እላችኋለሁ፥ ክፉውን አትቃወሙ፤ ዳሩ ግን ቀኝ ጉንጭህን በጥፊ ለሚመታህ ሁሉ ሁለተኛውን ደግሞ አዙርለት፤ (ማቴዎስ 5:38-39).

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

በመጨረሻም ክርስቶስ ጠላትን ስለመውደድ እንዲህ በማለት ተናግሯል፡- ማቴዎስ 5:43-44:

> ባልንጀራህን ውደድ ጠላትህንም ጥላ እንደ ተባለ ሰምታችኋል። እኔ ግን እላችኋለሁ፥ በሰማያት ላለ አባታችሁ ልጆች ትሆኑ ዘንድ ጠላቶቻችሁን ውደዱ፥ የሚረግሙአችሁንም መርቁ፥ ለሚጠሉአችሁም መልካም አድርጉ፥ ስለሚያሳድዱአችሁም ጸልዩ፤ እርሱ በክፎዎችና በበጎዎች ላይ ፀሐይን ያወጣልና፥ በጻድቃንና በኃጢአተኞችም ላይ ዝናቡን ያዘንባልና። (ማቴዎስ 5:43-44).

ሁሉም የክርስቶስ ተከታዮች ኢየሱስ የእግዚአብሔር ከፍተኛ መገለጥ መሆኑን እና ትምህርቶቹ ከብሉይ ኪዳን ትምህርቶች በበለጠ የሙሉ መሆናቸውን መስማማት አለባቸው። ወደ ውስጥ ዘልቆ ብሉይ ኪዳን በማይደረስባቸው መንገዶች አድማሱን አሰፋ። ግን እንደ አለመታደል ሆኖ ብዙ ክርስቲያኖች የኢየሱስ አመለካከት በግድያ ፣ በዝሙት ፣ በፍቺ ፣ በመሐላዎች ፣ በበቀል እና ጠላቶችን መውደድ ላይ በትክክል ከብሉይ ኪዳን ጋር ይቃረናል ብለው ደምድመዋል።

ብዙ አማኞች ኢየሱስ የብሉይ ኪዳንን ትምህርቶች ውድቅ ያደረገው ለራሱ የበለጠና ሁሉን አቀፍ መመሪያዎች ከፍ ያለ ሥፍራ ለመስጠት ነው ብለው በስህተት ያምናሉ። አሁን ፣ ይህ በስፋት የሚስተዋለው አመለካከት በየትኛውም ቦታ ከእውነት ጋር ቅርብ ከሆነ ፣ ታዲያ ኢየሱስ የመጣው ከብሉይ ኪዳን ሥነ ምግባራዊ ሥልጣን ሊያርቅን ነው ብለን ለማሰብ በቂ ምክንያት አለን። ነገር ግን ኢየሱስ በማቴዎስ ምዕራፍ 5 ላይ በተናገረው ላይ በጥልቀት ስናሰላስል ፣ ይህ አመለካከት በቂ እንዳልሆነ እናስተውላለን። ኢየሱስ በየትኛውም መንገድ ከብሉይ ኪዳኑ ጋር አይቃረንም። ይልቁንም ስልጣኑን አረጋግጦ በዘመኑ ከነበረው የብሉይ ኪዳን የተለመዱ ግን ትክክለኛ ያልሆኑ አመለካከቶችን ተቃውሟል፡፡

ኢየሱስ በብሉይ ኪዳንን ከመቃወም ይልቅ ብዙ ጸሐፍትና ፈሪሳውያን በዘመኑ የነበረውን ብሉይ ኪዳን የሚተረጉሙበትን መንገድ ተቃወመ። በኢየሱስ ዘመን መጽሐፍ ቅዱስን በቀጥታ ማግኘት የቻሉት ጥቂት ሰዎች ነበሩ። በዚህ ምክንያት በእስራኤል ውስጥ ተራ ሰዎች በሃይማኖታዊ መሪዎቻቸው የቃል መመሪያ ላይ በእጅጉ ይተማመኑ ነበር። ነገር ግን ጸሐፍት እና ፈሪሳውያን ከብሉይ ኪዳን እራሱ ከማስተማር ይልቅ ብዙውን ጊዜ ትምህርታቸውን በብሉይ ኪዳን ላይ ባከሏቸው ወጎች ላይ ተመስርተው ነበር። በሚያሳዝን ሁኔታ እነዚህ ወጎች በልብ ሁኔታ ላይ ሳይሆን በውጫዊ መታዘዝ ላይ ያተኮሩ ነበሩ፡፡ በኢየሱስ ትምህርትም ሆነ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ዋነኛው ጉዳይ የነበረው የልብ ሁኔታ ነበር።

በጥቅሉ ኢየሱስ የራሱን ትምህርት - ከብሉይ ኪዳን ጋር በሚስማማ መንገድ "እንደተባለው" እና "ሰምታችኋል" በማለት አነጻጽሯል። በሌላ አነጋገር ፣ እርሱ የቃል ወጎችን እየተናገረ ነበር። ኢየሱስ እና ሌሎች የአዲስ ኪዳን ሰዎች ስለ ብሉይ ኪዳን ሲጠቅሱ ሁል ጊዜ "የተጻፈውን" ወይም "የተነበበውን" ይናገሩ ነበር። እናም በአዲስ ኪዳን ውስጥ ኢየሱስ በዚያ መንገድ የተጀመረውን ማንኛውንም ነገር አይክድም። ስለዚህ ፣ በተራራ ስብከቱ ውስጥ ፣ ኢየሱስ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከተጻፈው ጋር አልተቃረንም፣ ነገር ግን በእስራኤል ውስጥ ባሉ ሌሎች መምህራን ከሚሰጡት የቃል ወጎች ጋር ተቃራኒ አቋም ይዟል፡፡ በዚህ ብርሃን ፣ ኢየሱስ ስለ እነዚህ የቃል ትርጓሜዎች በትክክል የተናገረውን በጥልቀት መመልከት አለብን።

> ኢየሱስ በተራራ ስብከት ላይ ይህን ሐረግ ተጠቅሞ "ሲናገር ሰምታችኋል እኔ ግን እላችኋለሁ" ብሎ ሲናገር የብሉይ ኪዳን ሕግ አሁን እየተሻረ ነው ማለቱ አልነበረም። እንዲያውም እርሱ "ሕጉን ለመፈጸም የመጣሁ ነኝ" የሚለውን በጣም ተቃራኒውን በግልፅ ይናገራል። ነገር ግን ኢየሱስ እያደረገ ያለው የሕጉ መምህራን ስለ ራሳቸው የማስተማር ሥልጣን ለመናገር የሚጠቀሙበት የታወቀ የራቢያን ዘዴ እየተጠቀመ ነው። "በባሕሉ ውስጥ የተለያዩ ሰዎች ስለሕጉ ትምህርቶች ሲናገሩ ሰምታችኋል ፣ ግን እላችኋለሁ…" እና ያ ከአሁን ሥልጣን ጋር ፣ ከተጨማሪ ሥልጣን ጋር ይመጣል። ስለዚህ ኢየሱስ በዚህ የታወቀ የማስተማሪያ ቴክኒክ የማስተማር ሥልጣኑን እያስተዋወቀ ነው፣ የብሉይ ኪዳንን ሕግ ዝቅ ለማድረግ ሳይሆን ፣ በጣም አስፈላጊ የሆነ ሥነ-መለኮታዊ እና በክርስቶሎጂ አንድ ነገር ለመናገር-የብሉይ ኪዳንን ሕግ ከእኔ እና ከእኔ የሕግ ትምህርት ጋር ማገናዘብ አስፈላጊ ነው ማለቱ ነው፡፡

— ዶ/ር ግሪጎሪ አር

እስቲ ኢየሱስ ስላደረጋቸው ንፅፅሮች እንደገና እናስብ። የግድያ ጉዳይን በተመለከተ ብዙ ሰዎች ኢየሱስ ግድያን መከልከልን በተመለከተ ኢየሱስን ትርጉሙ ጥላቻንም እንዲያካትት አድርጓል ብለው ያምናሉ። ነገር ግን ብሉይ ኪዳን ግድያን ብቻ ያወገዘ አለመሆኑን መገንዘብ አስፈላጊ ነው። በአምላክ ሕዝቦች መካከል አለመግባባትንም አውግዟል።

በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ያለው የመግባባትና የሰላም ሁኔታ በመዝሙር 133: 1 ላይ እንዲህ ይላል

ወንድሞች በኅብረት ቢቀመጡ፥ እነሆ፥ መልካም ነው፥ እነሆም፥ ያማረ ነው። (መዝሙር 133:1).

በኢየሱስ ዘመን የታወቁ ወንች በአይሁዶች መካከል ጥላቻና አለመግባባት ወደ አካላዊ ግድያ እስካልመራ ድረስ እንደ ትልቅ ችግር አይመለከቱም ነበር፡፡ በአንፃሩ ኢየሱስ ግድያን መከልከልን ከጥላቻ መከልከል ጋር በማያያዝ ትክክለኛውን የብሉይ ኪዳን መመዘኛዎችን በድጋሚ አረጋገጠ።

ብሉይ ኪዳን ግድያንና አለመግባባትን ይቃወማል

ስለ ማመንዘር፣ ብዙ ሰዎች ኢየሱስ ከሥጋዊ ማመንዝር መከልከሉ ከብሉይ ኪዳኑ አሳብ አልፎ በልብ የሚፈጸም ዝሙትን ማካተትን እንደሆነ በስህተት ያምናሉ። ነገር ግን በዘፀአት 20:17 ላይ አሥረኛው ትእዛዝ እንዲህ ይላል:

የባልንጀራህን ቤት አትመኝ፤ የባልንጀራህን ሚስት ሎሌውንም ገረዱንም በሬውንም አህያውንም ከባልንጀራህ ገንዘብ ሁሉ ማናቸውንም አትመኝ። (ዘጸአት 20:17).

ብሉይ ኪዳን አመንዝራነትንና ምኞትን ይቃወማል

እዚህ ላይ ብሉይ ኪዳን የአንድን ሰው የትዳር ጓደኛ መመኘት በግልጽ የተከለከለ መሆኑን ይናገራል - በሌላ አነጋገር የልብ ዝሙት ክልክል ነው። የኢየሱስ ክርክር የብሉይ ኪዳንን ሕግ መካድ አይደለም ፣ ግን ይህንን እንደገና ማረጋገጥ ነው።

በኢየሱስ ዘመን በእስራኤል ብዙ የሃይማኖት መሪዎች ፍቺን በተመለከተ አንድ ሰው በማንኛውም ምክንያት ሚስቱን ሊፈታ ይችላል ብለው ያምኑ ነበር። ትክክለኛ የሕግ ወረቀቶችን እስኪያወጡ ድረስ የብሉይ ኪዳን ሕግ ይህንን መብት እንደሰጣቸው አስተምረዋል። ነገር ግን ብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር እንዲህ ያለውን ባህሪ እንዳልወደደው በግልፅ ያመለክታል። በሚልክያስ 2:16 ላይ እንደምናነበው

መፋታትን እጠላለሁ፥ ይላል የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር፥ ልብሱንም በግፍ ሥራ የሚከድነውን ሰው እጠላለሁ፥ ይላል የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤ ስለዚህ እንዳታታልሉ መንፈሳችሁን ጠብቁ። (ሚልክያስ 2፡16).

በማቴዎስ 19:3-9 ኢየሱስ በፍቺ ላይ ያለውን አቋም በበለጠ አብራርቷል። እዚያም ፍቺን መቃወሙ በራሱ በብሉይ ኪዳን ላይ በተለይም አዳምን እና ሔዋንን ባካተተ የፍጥረት ትረካ ላይ ግልፅ አድርጎታል።

ብሉይ ኪዳን ፍቺን ይቃወማል

መሐላ የመግባትን ልማድ በተመለከተ፣ በኢየሱስ ዘመን የነበሩ አንዳንድ ረቢዎች አንድ ሰው ቃሉን በማሐላ እስካልተናገረ ድረስ ውሸት እንደሚፈቀድ አስተምረዋል። ኢየሱስ በዚህ ትምህርት አልተስማማም እናም ብሉይ ኪዳን መሐላዎችን የሚጥሱ ውሸቶችን ብቻ ሳይሆን ውሸትን ሁሉ ክልክሏል ሲል አጥብቆ አሳስቧል። ለምሳሌ ፣ ምሳሌ 6:16-17 እንዲህ ይጀምራል:

ብሉይ ኪዳን ውሸት መናገርን ይቃወማል

እግዚአብሔር የሚጠላቸው
ስድስት ነገሮች ናቸው፥ ሰባትንም ነፍሱ አጥብቃ ትጸየፈዋለች፤
ትዕቢተኛ ዓይን፥ ሐሰተኛ ምላስ፥ ንጹሕን ደም የምታፈስስ እጅ፥
(ምሳሌ 6፡16-17).

ኢየሱስ በማቴዎስ 5 37 ላይ እንዲህ ብሎ ቀጠለ።

ነገር ግን ቃላችሁ አዎን አዎን ወይም አይደለም አይደለም ይሁን፤
ከነዚህም የወጣ ከክፉው ነው። (ማቴዎስ 5፡37)

ኢየሱስ በብሉይ ኪዳን ተስማምቷል፣ ነገር ግን የጻፎች እና የፈሪሳውያን የቃል ወጎች ከብሉይ ኪዳን መመዘኛዎች በታች መሆናቸውን አሳይቷል።

በቀልን በተመለከተ ፣ ኦሪት ዘፀአት 21:24 ላይ ስለ "ዐይን ስለዐይን" የሚናገረው የመጀመሪያው የብሉይ ኪዳን ሕግ በኢየሱስ ዘመን እንደ እግዚአብሔር ትዕዛዝ በግል ለመበቀል ተቀባይነት አግኝቷል። ማንኛውም ሰው በአንተ ላይ መጥፎ ነገር ባደረገ ቁጥር ለእርሱ እኩል ጎጂ የሆነ ነገር የማድረግ መብት አለህ ተብሎ ይታመን ነበር። ግን በመጀመሪያ ፣ "ዓይን ለዓይን" የሚለው ሙሴ ለዳኞች የሰጠው ሕግ አካል ነበር። በእስራኤል ኦፊሴላዊ ፍርድ ቤቶች ውስጥ ዳኞችን ለመምራት የተነደፈ ነው። እንደ እኛ ዘመን ዳኞች ፍርዶቻቸውን እና ቅጣቶቻቸውን ከተፈጸሙት ወንጀሎች ጋር ተመጣጣኝ እና ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ መስጠት አለባቸው።

ብሉይ ኪዳን በቀልን ይቃወማል

ሙሴ ይህ መመዘኛ በግለሰባዊ ጉዳዮች ላይ እንዲተገበር አላሰበም። ይልቁንም ብሉይ ኪዳን ደግነት እና ምህረት ለተለመደው የዕለት ተዕለት ሕይወት ባህሪን እንደሚመሩ አስተምሯል። ዘሌዋውያን 19:18 እንዲህ ይላል

ብሉይ ኪዳን ለጠላቶች መልካም ማድረግን ያበረታታል

አትበቀልም፥ በሕዝብህም ልጆች ቂም አትያዝ፥ ነገር ግን ባልንጀራህን እንደ ራስህ ውደድ፤ እኔ እግዚአብሔር ነኝ። (ዘሌዋውያን 19:18).

ኢየሱስ ዳኞች በፍርድ ቤቶቻቸው እንዲከተሉ የታሰበውን የሕግ የሐሰት ትርጓሜ አልተቀበለውም ፣ እናም እኛ በግለሰባዊ ግንኙነቶች ውስጥ ደግነትን ማሳየት እንዳለብን የብሉይ ኪዳንን ትምህርት አረጋገጠ።

በመጨረሻም በኢየሱስ ዘመን የነበሩ አንዳንድ መምህራን ጠላቶችን መውደድ የሚለውን በተመለከተ ጠላቶቻቸውን መጥላት ተቀባይነት እንዳለው አስተምረዋል። "ባልንጀራህን እንደ ራስህ ውደድ" ዘሌዋውያን 19:18 - የሚለውን ሕግ በተቃራኒው ደግሞ ጠላቶችን መጥላት ትክክል መሆኑን ይናገሩ ነበር፡፡ ነገር ግን ብሉይ ኪዳን ጠላቶቻችንን እንድንወድ ያበረታታናል። ለምሳሌ ፣ በዘፀአት 23:4 ላይ እንዲህ ይላል

የጠላትህን በሬ ወይም አህያውን ጠፍቶ ብታገኘው በፍጹም መልስለት። (ዘጸአት 23:4).

ስለዚህ ፣ አሁን እንዳየነው ፣ ኢየሱስ የራሱን አመለካከት ከብሉይ ኪዳን ጋር አላነጻረረም። ይልቁንም በዘመኑ የነበረውን የሐሰት ትርጓሜ በመቃወም የብሉይ ኪዳንን ትክክለኛ አስተምህሮ በድጋሚ አረጋገጠ።

> ኢየሱስ በተራራው ስብከት ላይ "እነዚህን እንደ ተናገሩ ሰምታችኋል ፣ አሁን ግን እላችኋለሁ" የሚለውን መግለጫ ሲያቀርብ ፣ ይህንን ለመመልከት ከሁሉ የተሻለው መንገድ ኢየሱስ የሕጉን ትክክለኛ ትርጉም እያገኘ ያለ ይመስለኛል። እርሱ አዲስ ነገር እያስተዋወቀ አይደለም ፣ ነገር ግን እግዚአብሔር ለማስተላለፍ የፈለገውን ትክክለኛ መልዕክት ገለጠው። ስለዚህ ሕጉ "አታመንዝር" ሲል እግዚአብሔር ሕዝቦቹ ሚስቶቻቸው ያልሆኑትን ሴቶች በፍትወት ከመመልከት አልፎ ተርፎም የገዛ ሚስቶቻቸውን በፍትወት እንዳይመለከቱ ነው። ስለዚህ ፣ ኢየሱስ አዲስ መስፈርት እያስተዋወቀ አይደለም ፣ እርሱ በሕጉ ውስጥ ቀድሞውኑ ያለውን በግልጽ አሳየ፡፡

— ዶ/ር ጀምስ ኤም ሃሚልተን

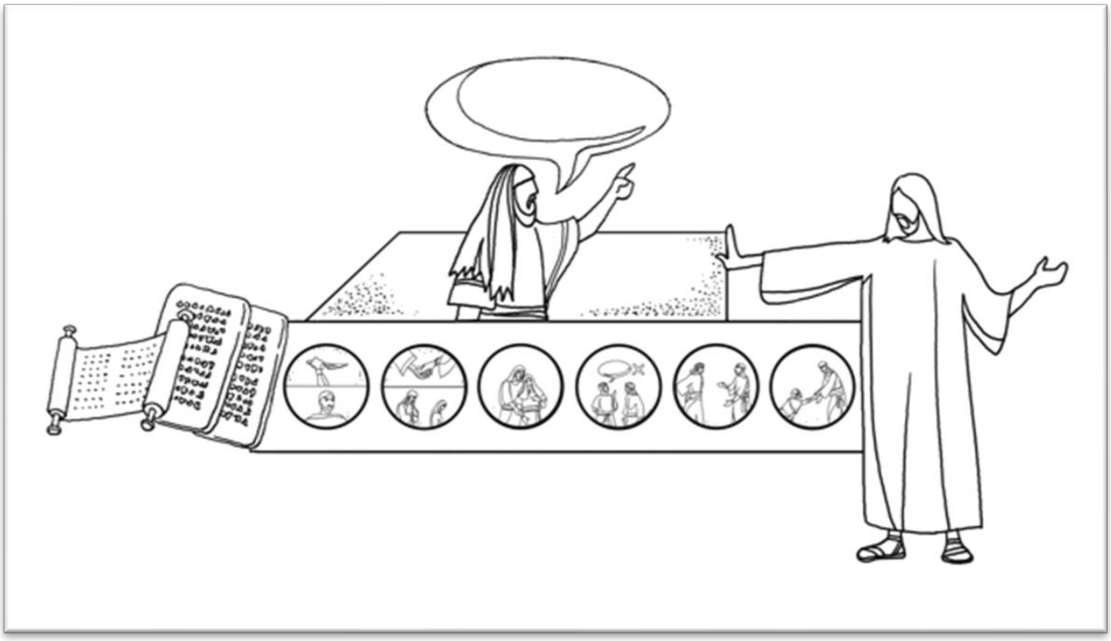

ኢየሱስ የተቃወመው የሐሰት ትርጓሜዎችን እንጂ ራሱ ብሉይ ኪዳንን አይደለም።

አሁን ብዙዎች ኢየሱስ ስለ ብሉይ ኪዳን የተናገራቸውንና እንደ አሉታዊ አስተያየቶች በስህተት የሚቆጥሯቸውን ጥቂት የኢየሱስ ትምህርቶች ከተመለከትን ፣ ከዚህ በመቀጠል ደግሞ ኢየሱስ የብሉይ ኪዳንን ስልጣን እና ተገቢነት አዎንታዊ ማረጋገጫ ወደሰጣቸው ክፍሎች እንሸጋገር።

አዎንታዊ ማረጋገጫዎች

በብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ሙሉ ሥልጣን እና ተገቢነት ላይ የክርስቶስን አዎንታዊ አመለካከት በግልጽ የሚያሳዩ በወንጌሎች ውስጥ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ምንባቦች አሉ። እርሱ ብዙ ጊዜ ብሉይ ኪዳንን ለእራሱ ትምህርቶች መሠረት አድርጎ ይጠቅሳል። እናም ኢየሱስ በሕግ ሰጪው በሙሴ እና በነቢዩ በኤልያስ መካከል የቆመበትን በለውጥ ተራራ ላይ ያለውን ትዕይንት መርሳት የለብንም። አራቱም ወንጌሎች የኢየሱስን ፍጹም ጽድቅ - ለሕግና ለነቢያት ሙሉ በሙሉ መገዛቱን ያጎላሉ። ኢየሱስ ለብሉይ ኪዳን ትምህርት በመገዛት ኖሯል። እርሱ ሁሉንም ሊፈጽም መጣ እና ደቀመዛሙርቱን እንዲሁ እንዲያደርጉ ጠራ።

በማቴዎስ 5:17-18 ውስጥ ኢየሱስ የተናገረውን አዳምጡ፡፡

> እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሻር የመጣሁ አይምሰላችሁ፤ ልፈጽም እንጂ ለመሻር አልመጣሁም። እውነት እላችኋለሁ፥ ሰማይና ምድር እስኪያልፍ ድረስ፥ ከሕግ አንዲት የውጣ ወይም አንዲት ነጥብ ከቶ አታልፍም፥ ሁሉ እስኪፈጸም ድረስ። (ማቴዎስ 5:17-18).

እዚህ ላይ ኢየሱስ "ሕጉን ወይም ነቢያትን" ለማጥፋት አልመጣም - በአንደኛው ክፍለ ዘመን መላውን ብሉይ ኪዳን ለማመልከት ሕግና ነቢያት ብሎ መጥራት የተለመደ መንገድ ነበር። እንደ እውነቱ ከሆነ ፣ የቁጥር 17 ን መክፈቻ እንደ "አታስቡ" ብቻ ሳይሆን ፣ "አታስቡ [እንኳን ...]" ብለን መተርጎም እንችላለን። ብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍትን ሙሉ በሙሉ አረጋግጦ "ሁሉም እስኪፈጸም ድረስ" ሕጉ በሥራ ላይ ይቆያል። እንደ አለመታደል ሆኖ ብዙ ክርስቲያኖች እነዚህን ጥቅሶች አንብበው ኢየሱስ "እኔ የመጣሁት ብሉይ ኪዳንን ለማስወገድ አይደለም ነገር ግን አስፈላጊ እንዳልሆነ ለማረጋገጥ ነው" ብለው ይረዳሉ፡፡ ይህ በጭራሽ ትክክል አልነበረም። በማቴዎስ 5:19 ላይ ኢየሱስ ቀጥሎ የተናገራቸውን ቃላት አዳምጡ

> እንግዲህ ከነዚህ ከሁሉ ካነሱት ትእዛዛት አንዲቱን የሚሽር ለሰውም እንዲሁ የሚያስተምር ማንም ሰው በመንግሥተ ሰማያት ከሁሉ ታናሽ ይባላል፤ የሚያደርግ ግን የሚያስተምርም ማንም ቢሆን እርሱ በመንግሥተ ሰማያት ታላቅ ይባላል። (ማቴዎስ 5:19).

በዚህ ምንባብ ውስጥ ኢየሱስ የተናገረውን ልብ በል። ሰዎች ማክበር ካልቻሉ ወይም ሌሎች ትዕዛዞችን እንኳ ችላ እንዲሉ የሚያበረታቱ ከሆነ ፣ "በመንግሥተ ሰማያት ትንሹ" ይሆናሉ። ማንም ሕጉን የሚጠብቅና እና እንዲጠብቅ ለሌሎች የሚያስተምር ማንም "በመንግሥተ ሰማያት ታላቅ" ይሆናል።

ኢየሱስ በዘመኑ ስለነበሩት አይሁዶች አንድ ነገር ያውቅ ነበር፣ ይህም ዛሬ ለአማኞችም እውነት ነው። ሁላችንም ብሉይ ኪዳንን በሕይወታችን ለመተግበር አንዳንድ ክፍሎችን እንመርጣለን። እኛ ለምንወዳቸው ክፍሎች ትኩረት እንሰጣለን፤ የማንፈልጋቸውን ክፍሎች ደግሞ ችላ የማለየት አዝማሚያ እናሳያለን፡፡ ነገር ግን ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ የተወሰኑትን ክፍሎች ብቻ ሳይሆን ሁሉንም የብሉይ ኪዳንን እያንዳንዱን ዝርዝር መግለጫ እንዲያረጋግጡ እና እንዲከተሉ አጥብቆ አሳስቧል።

በማቴዎስ 5:20 ላይ የተናገረውን አድምጡ

> እላችኋለሁና። ጽድቃችሁ ከጻፎችና ከፈሪሳውያን ጽድቅ ካልበለጠ፥ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገቡም። (ማቴዎስ 5:20).

የክርስቶስ ተከታዮች ብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ቃል ነው ብለን እናምናለን ፣ ነገር ግን እሱን ባለመታዘዝ ግብዝነት ውስጥ መውደቅ የለባቸውም።

> *ብሉይ ኪዳንን በተመለከተ፣ ኢየሱስ ራሱ በሉቃስ 24፣ ከሞት በተነሣው ኢየሱስ፣ ደቀ መዛሙርቱን በኤማሁስ መንገድ በብሉይ ኪዳን መሠረት ያደረገ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት አደረገላቸው፣ እርሱ ስለራሱ የሚናገረውን ሁሉ በቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ ያሳያቸው ነበር። አሁን ፣ ያ ማለት ኢየሱስ ብሉይ ኪዳንን ተገቢ መሆኑን ያየው ነበር ፣ ወደ እሱ እንደጠቆመው ማለት ነው። እናም "እነሆ ፣ ትንሣኤን፣ ትንሣኤዬን ልታገኙ ትችላላችሁ እና ያ አስደናቂ ነው ፣ ግን አሁን እኔ ስላገኛችሁ ስለቅዱሳት መጻሕፍት አታስቡ፣ ዳራው አያስፈልግም አላላቸውም፡፡ በተቃራኒው እኔን ለመረዳት እና እግዚአብሔር ለዓለም ያለውን ዓላማ ለመረዳት ብሉይ ኪዳን በጣም ያስፈልጋቸዋል፡፡ ስለዚህ ኢየሱስ ብሉይ ኪዳንን በብዙ አጋጣሚዎች ሲያጸና እናያለን፡፡ ተብሎ ተጽፏል» በማለት በተደጋጋሚ ሲናገር ነበር፡፡*
>
> — ዶ/ር ፒተር ዎከር

የኢየሱስ ትምህርቶች ዛሬ የብሉይ ኪዳንን ጠቀሜታ ለእኛ እንዴት እንደሚያረጋግጡ ከተመለከትን ፣ በአጭሩ ወደ ሌላ የአዲስ ኪዳን ክፍል ማለትም የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርቶች መሄድ አለብን።

የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርቶች

በጥቅሉ የወንጌላውያን ክርስቲያኖች በአዲስ ኪዳን ውስጥ በጳውሎስ ደብዳቤዎች ላይ በጣም ጥገኛ ናቸው። እኛ ግን ጳውሎስ ስለ ብሉይ ኪዳን ለክርስቲያናዊ ኑሮ ተገቢነት ያለውን አመለካከት በተሳሳተ መንገድ እንረዳለን። ደጋግመው ጥሩ ስሜት ያላቸው ክርስቲያኖች ጳውሎስ የክርስቶስን ተከታዮች ከብሉይ ኪዳን ሥልጣን ነፃ እንዳወጣ ተከራክረዋል። ነገር ግን ፣ ብዙ ተርጓሚዎች እንዳመለከቱት ፣ በእነዚህ ጉዳዮች በጳውሎስና በኢየሱስ መካከል ፍጹም ስምምነት ነበር። ልክ እንደ ኢየሱስ ፣ ጳውሎስ በዘመኑ ብዙዎች የብሉይ ኪዳንን ቅዱሳት መጻሕፍትን በተሳሳተ መንገድ የያዙበትን መንገድ ይቃወም ነበር ፣ ነገር ግን እሱ የማያጠያይቅ ሥልጣናቸውን እና ለክርስቲያናዊ አኗኗር ተገቢ መሆናቸውን አረጋግጧል፡፡

በእነዚህ ጉዳዮች ላይ የኢየሱስን አመለካከት እንደመረመርን የጳውሎስን ትምህርቶች እንመረምራለን። በመጀመሪያ ፣ ጳውሎስ ስለ ብሉይ ኪዳን አሉታዊ አስተያየቶችን የሰጠበትን አንድ ክፍል እንመለከታለን። ሁለተኛ ፣ ስለ ብሉይ ኪዳን አስፈላጊነት ለክርስቶስ ተከታዮች አንዳንድ አዎንታዊ ማረጋገጫዎቹን እንመለከታለን። በመጀመሪያ ጳውሎስ ስለ ብሉይ ኪዳን አሉታዊ አስተያየቶችን የሰጠ የሚያስመስለውን ክፍል እንመለከታለን፡፡

አሉታዊ አስተያየቶች

በገላትያ 3: 1-5 ያሉትን እነዚህን የታወቁ ቃላትን አዳምጡ።

> የማታስተውሉ የገላትያ ሰዎች ሆይ፥ በዓይናችሁ ፊት ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ተሰቀለ ሆኖ ተሥሎ ነበር፤ ለእውነት እንዳትታዘዙ አዚም ያደረገባችሁ ማን ነው? ይህን ብቻ ከእናንተ እንድማር እወዳለሁ፤ በሕግ ሥራ ወይም ከእምነት ጋር በሆነ መስማት መንፈስን ተቀበላችሁን? እንዲህን የማታስተውሉ ናችሁ? በመንፈስ ጀምራችሁ አሁን በሥጋ ትፈጽማላችሁን? በውኑ ከንቱ እንደ ሆነስ እንደዚህ ያለ መከራ በከንቱ ተቀበላችሁን? እንግዲህ መንፈስን የሚሰጣችሁ በእናንተም ዘንድ ተአምራት የሚያደርግ፥ በሕግ ሥራ ነውን ወይስ ከእምነት ጋር በሆነ መስማት ነው? (ገላትያ 3፡1-5).

በዚህ ክፍል ውስጥ ሐዋርያው “የሕግ ሥራዎችን” እና “እምነትን” ማነጻጸሩን ልብ በሉ። ብዙዎች ይህ ንፅፅር የብሉይ ኪዳንን ሥነ ምግባራዊ ትምህርቶች ከአዲስ ኪዳን ወይም ከክርስቲያናዊ የአኗኗር ዘይቤ ሥነ ምግባር መመሪያዎች ጋር የሚቃረን አድርገው ወስደዋል።

እነዚህ እና በጳውሎስ ጽሑፎች ውስጥ ያሉት ተመሳሳይ መግለጫዎች ጳውሎስ የክርስትና እምነት ሥር ነቀል የተለያዩ ትምህርቶችን በመደገፍ የብሉይ ኪዳንን ተገቢነት ውድቅ እንዳደረገ እንዲያስብ አድርጓቸዋል። እንደ እውነቱ ከሆነ ፣ ብዙ ክርስቲያኖች ብሉይ ኪዳንን ሥልጣናዊ መመሪያ እንደሚሰጥ አድርገው ማሰብ ከወንጌል ወደኋላ መመለስ እንደሆነ አድርገው ይከራከራሉ። ሆኖም የገላትያውን ሙሉ ደብዳቤ ፣ እንዲሁም ሌሎች የጳውሎስ መልእክቶችን ክፍሎች በጥንቃቄ መመልከት አለብን። እዚያ ፣ ልክ እንደ ኢየሱስ ጳውሎስ ብሉይ ኪዳንን ራሱ እንዳልተቃወመ እናገኛለን። ጳውሎስ ብሉይ ኪዳንን ተገቢ ባልሆነ መንገድን መጠቀም ይቃወም ነበር። ጳውሎስ የብሉይ ኪዳንን

አላግባብ መጠቀም ለወግ-አጥባቂ ሃይማኖት አሳልፎ ስለሚሰጥ ይቃወም ነበር፡፡ በኋላ በገላትያ 3:10-13 ጳውሎስ ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት የተናገረበትን መንገድ አዳምጡ፡፡

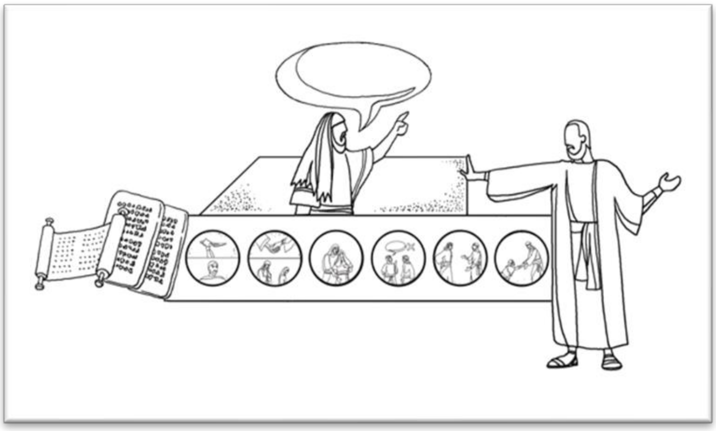

ልክ እንደ ክርስቶስ ፣ ጳውሎስ የሐሰት ትርጓሜዎችን ተቃወመ እንጂ ፣ ብሉይ ኪዳን አይደለም።

ከሕግ ሥራ የሆኑት ሁሉ በእርግማን በታች ናቸውና፤ በሕግ መጽሐፍ በተጻፉት ሁሉ ጸንቶ የማይኖር የማያደርግም ሁሉ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፎአልና። ጻድቅ በእምነት ይኖራል ተብሎአልና ማንም በእግዚአብሔር ፊት በሕግ እንዳይጸድቅ ግልጥ ነው። ሕግም ከእምነት አይደለም ነገር ግን። የሚያደርገው ይኖርበታል ተብሎአል። በእንጨት የሚሰቀል ሁሉ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፎአልና ክርስቶስ ስለ እኛ እርግማን ሆኖ ከሕግ እርግማን ዋጀን፤ (ገላትያ 3:10-13).

ይህ ምንባብ እንደሚያመለክተው ጳውሎስ ለማጽደቃቸው ሕግን በመታዘዝ የሚታመኑትን ሐሰተኛ መምህራንን ተቃወመ። ይህ የእኛ አቅጣጫ ሲሆን ፣ እኛ የእግዚአብሔርን ሕግ በፍፁም ስለማንታዘዝ የተረገምን ነን። የሕጉን እርግማን ለማምለጥ ብቸኛው መንገድ የእግዚአብሔርን እርግማን በራሱ ላይ በወሰደው በክርስቶስ ማመን ነው።

ጳውሎስ ራሱ ብሉይ ኪዳንን ፈጽሞ አልተቃወመም። የብሉይ ኪዳን ትምህርት ለክርስቲያኖች የማይጠቅም እንደሆነ አድርጎ አይቆጥረውም። እርሱ መዳን በክርስቶስ ከማመን ይልቅ በሕግ መታዘዝ ላይ ብለው የሚሉትን ሐሰተኛ መምህራንን ይቃወም ነበር። ጳውሎስ ለገላትያ ሰዎች በጻፈው ደብዳቤ ፣ በእውነት በእግዚአብሔር ፊት መጽደቅ በእምነት ብቻ መሆኑን የአዲስ ኪዳን መርህን እንዲያረጋግጥ ለብሉይ ኪዳን ተማፅኗል። ዕንባቆም 2:4ን ጠቅሶ በገላትያ 3:11 ላይ የጳውሎስን ቃላት እንደገና አዳምጡ፡፡

ጻድቅ በእምነት ይኖራል ተብሎአልና ማንም በእግዚአብሔር ፊት በሕግ እንዳይጸድቅ ግልጥ ነው። (ገላትያ 3:11).

በተመሳሳይ መልኩ ፣ ጳውሎስ ይህንን የብሉይ ኪዳንን መርህ በሮሜ 4:1-12 ላይ የአብርሃምን ሕይወት በመጠቀም አብራርቷል። በእርሱ አመለካከት ፣ የአዲስ ኪዳን የጽድቅ ትምህርት በእምነት ብቻ በእውነቱ በብሉይ ኪዳን ትምህርት ላይ የተመሠረተ ነበር።

ጳውሎስ… ለአሕዛብ ሐዋርያ ቢሆንም የገዛ አገሩን ሰዎች ፣ የራሱን የአይሁድ ሕዝብ ይወድ ነበር። እነርሱ እንዲያዩ ፈለገ፣ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ወደ ሕያው ግንኙነት እንዲመጡ ፈልጎ ነበር፣ በእውነቱ ብሉይ ኪዳን የሆነው ውርሳቸው በእውነቱ ሰዎች በእምነት ብቻ መዳንን እንደሚያስተምሩ ለማሳየት በመሞከር ላይ ነበር። እንደ አብርሃም ያሉ የእምነት ቁልፍ አባቶችን አግኝቷል ለምሳሌ፣ ታላቁ አባታችን አብርሃም እንኳን በእምነት ዳነ። የሚያስተምረው መልእክት በእውነቱ በብሉይ ኪዳን ላይ የተመሠረተ እና ኢየሱስ የብሉይ ኪዳን ፍጻሜ መሆኑን ለራሱ የአገሩ ሰዎች ማሳመን ለጳውሎስ አስፈላጊ ነገሮች አንዱ ነበር። ስለዚህ ያንን የድነት መልእክት በእምነት ብቻ እንደሆነ ለማሳየት በብሉይ ኪዳን በትክክል መጠቀሙ አስፈላጊ ነበር።

— ዶ/ር ሲንዶ ደስ ይበልህ

ጳውሎስ የሙሴን ሕግ ጨምሮ ብሉይ ኪዳንን ይወድ ነበር። በሮሜ 7:12 ላይ ሕጉ "ቅዱስ፣ ጻድቅ፣ መልካም" እንደሆነ ጽፏል። ነገር ግን የእግዚአብሔርን ሕግ እንደ መዳን መንገድ አድርገን አላግባብ ስንጠቀምበት፣ እሱ እንዲሆን ፈጽሞ ወዳልታሰበበት ነገር እናዞረዋለን። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሁሉም እግዚአብሔር ወደፊት በሚመጣው በመሲሑ በገባው ቃል በማመን በእግዚአብሔር ጸጋ ከእግዚአብሔር ፍርድ ዳኑ። ለእግዚአብሔር ሕግ መታዘዝ ለዳኑበት ጸጋ የአመስጋኝነት ምላሻቸው ነበር። ዛሬም ቢሆን ይህንን ልዩነት መቀበል አለብን። የብሉይ ኪዳን ሥነ ምግባራዊ መመሪያዎች ለክርስቲያኖች ጠቃሚ ናቸው ፣ መዳን የምናገኝበት መንገድ ሳይሆን ፣ በክርስቶስ በነፃ ስለ ተቀበልነው ድነት ያለንን አድናቆት የማሳያ መንገድ ነው፡፡

በጳውሎስ ትምህርቶች ውስጥ ስለ ብሉይ ኪዳን አሉታዊ አስተያየቶች በትክክል የብሉይ ኪዳንን እንደ ሥራ-ጽድቅ ሥርዓት አላግባብ መጠቀማቸውን ከተመለከትን ፣ አሁን የሐዋርያውን ጠንካራ ፣ አዎንታዊ የብሉይ ኪዳን ሥልጣን እና ለክርስቶስ ተከታዮች የሚኖረውን ጥቅም መመልከት አለብን።

አዎንታዊ ማረጋገጫዎች

> ጳውሎስ አይሁዳዊ ነበር። እርሱ ሁል ጊዜ አይሁዳዊ ነበር። የእርሱ አስተዳደግ አይሁዳዊ ነበር ... ስለ አይሁድነቱ ይናገራል። እርሱ ለቅዱሳን መጻሕፍት ቁርጠኛ ነበር። በፊልጵስዩስ ውስጥ እንደ ፈሪሳዊ ለዚያ ቁርጠኛ እንደነበር ይናገራል። ስገላትያ ታሪኩን ሲተርክ ስለ ቅንዓቱ የቀድሞ አባቶቹን በማወቅ ከእኩዮቹ እጅግ የላቀ እንደነበር ነው። እርሱ ስለ ይሁዲነት እዚያ እያወራ ነው። እርሱ በብሉይ ኪዳን ትምህርቶች ፣ በዕብራይስጥ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርቶች እራሱን ስለመስጠት እያወራ ነው። እናም ወደ አሕዛብ በሚሄድበት ጊዜ ከአይሁድ ትምህርት ስለኢየሱስ ማንነት የተረዳውን ይዞ ነበር፡፡ ወደ አሕዛብ ሲሄድ ፣ የኢየሱስ መምጣት የአይሁድ መሲሕ መምጣቱን ፣ የወንጌል ወደ አሕዛብ መምጣት ለአብርሃም የተሰጡትን የተስፋዎች ፍጻሜ መሆኑን እንዲረዱላቸው ይፈልጋል ... ቅዱሳት መጻሕፍትን ችላ አላለም ፣ ግን አሁን እነርሱ በአዲስ መልክ ተረድቷቸዋል። ኢየሱስ የዕብራይስጥ መጽሐፍ ቅዱስ የተናገረው ሁሉ ፍጻሜ መሆኑን ተረድቷል።
>
> — ዶ/ር ማርክ ኤ ጄኒንዝ

በሮሜ 15 4 ላይ ጳውሎስ ስለ ብሉይ ኪዳን የጻፈውን እንመልከት።

> በመጽናትና መጻሕፍት በሚሰጡት መጽናናት ተስፋ ይሆንልን ዘንድ አስቀድሞ የተጻፈው ሁሉ ለትምህርታችን ተጽፎአልና። (ሮሜ 15:4).

ጳውሎስ እዚህ ላይ "በቀደሙት ዘመናት የተጻፈውን" እና "ቅዱሳት መጻሕፍትን" ሲናገር ብሉይ ኪዳንን በአእምሮው ይዞ ነበር። በዚህ ምንባብ መሠረት ክርስቲያናዊ ተስፋችንን ለማሳደግ እና ለመጠበቅ ብሉይ ኪዳን አስፈላጊ ነው። ታሪኮች፣ ሕጎች፣ መዝሙራት፣ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች "ለትምህርታችን" ናቸው።

ነገር ግን ያለ ጥርጥር ፣ ጳውሎስ በ 2 ጢሞቴዎስ 3:16-17 የብሉይ ኪዳንን አስፈላጊነት በጣም ጠንካራ እና ግልፅ የሆነውን ማረጋገጫ ሰጥቷል። እንዲህ ብሎ ጻፈ -

> የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ለበጎ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ ይሆን ዘንድ፥ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግሣጽ ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅማል። (2ጢሞቴዎስ 3:16-17).

አብዛኞቹ ክርስቲያኖች ይህንን ጥቅስ ያውቃሉ፣ ግን "ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ" የሚለው ቃል አዲስ ኪዳንን እንደሚያመለክት ብዙ ጊዜ እንገምታለን። እነዚህ ቃላት በአዲስ ኪዳን ላይ ለምናይባቸው ነገሮች አንድምታ እንዳላቸው ምንም ጥርጥር የለውም። ነገር ግን ጳውሎስ ስለ "ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ" ለጢሞቴዎስ በጻፈለት ጊዜ፣

እርሱ በተለይ ብሉይ ኪዳንን በአእምሮው ይዞ ነበር። ብሉይ ኪዳን ሊሰጠን የሚችለውን ድንቅ ነገር አዳምጡ - ለማስተማር ፣ ለመገሥጽ ፣ ለማረም እና በጽድቅ ለማሠልጠን ፣ ለበጎ ሥራ ሁሉ የሚያስታጥቀን ነው። በአጭሩ ፣ ጳውሎስ ብሉይ ኪዳን ለክርስቲያናዊ አኗኗር እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ ተናግሯል፡፡

> *ስለዚህ ፣ ጳውሎስ ፣ "ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ የእግዚአብሔር እስትንፋስ ናቸው ፣ ለማስተማር ፣ ለማረም ፣ ለመገሥጽና በጽድቅ ለማሠልጠን ይጠቅማሉ" ሲል ስለ ብሉይ ኪዳን እየተናገረ ነው። እርሱ ስለ ብሉይ ኪዳን ተገበነት እየተናገረ ነው። እናም እርሱ ተገቢ ብቻ ሳይሆን ሙሉ በሙሉ ተገበቢ ነው ይላል… ያለ ብሉይ ኪዳን ፣ አዲስ ኪዳን የሚጠቀምባቸውን የተለያዩ ቃላት ለመረዳት ምንም ዐውድ የለንም። ለምሳሌ፣ እግዚአብሔር - ይህ አምላክ ማን ነው? ወይም ክርስቶስ - ክርስቶስ ምንድነው? ወይም እንደ ኃጢአት ፣ መዳን ፣ እንዲያውም ወንጌል ያሉ ጽንሰ -ሐሳቦች ብሉይ ኪዳን ባይኖር አይታወቁም። እነዚህ ሁሉ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተዋወቁ እና ያደጉ ቃላት ናቸው ፣ እና በብሉይ ኪዳን ውስጥ አጠቃቀማቸውን በመረዳት ብቻ ነው በመረጃ እና በኃላፊነት መንገድ አዲስ ኪዳንን ማንበብ የምንችለው።*
>
> — ዶ/ር ማቲው ኒውክርክ

በርቀቱ ተግዳሮት እና ተገቢነቱ ስለሚጠበቅ ብሉይ ኪዳንን ማጥናት እንዳለብን አይተናል። አሁን ፣ በዚህ ትምህርት ውስጥ ወደ ሦስተኛው ዋና ርዕሳችን - ብሉይ ኪዳንን ዛሬ በእኛ ሕይወት በሥራ ላይ የማዋል ተግባር እንመለስ።

በሕይወት መተግበር

ብሉይ ኪዳን ዛሬ ለክርስቲያኖች ጠቃሚ ነው ማለት አንድ ነገር ነው ፣ ግን ይህንን እውነት በተግባር ላይ ማዋል ሌላ ነገር ነው። አንዳንድ ጊዜ ብሉይ ኪዳን በእኛ እንዴት እንደሚተገበር ማየት አስቸጋሪ አይደለም ፣ ግን በሌሎች ጊዜያት በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል ባለው ርቀት ምክንያት በጣም ከባድ ነው። አሁን ፣ መንፈስ ቅዱስ የክርስቶስ ተከታዮች ብሉይ ኪዳንን እንዲያጠኑ እና እንዲተገብሩ እንደሚረዳ የሚያረጋግጥ ነው። በራሳችን ጥንካሬ ልናከናውን ከምንችለው በላይ በሆነ መንገድ ያስተምረናል። ግን ዛሬ በሕይወታችን ውስጥ በትክክል ተግባራዊ ለማድረግ ብሉይ ኪዳንን በተቻለ መጠን በጥልቀት ማጥናት የእኛ ኃላፊነት ነው።

ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን ኃላፊነት ለጢሞቴዎስ ተናግሯል። በ 2 ጢሞቴዎስ 2:15 ላይ ጳውሎስ እንዲህ አለ -

> የእውነትን ቃል በቅንነት የሚናገር የማያሳፍርም ሠራተኛ ሆነህ፥ የተፈተነውን ራስህን ለእግዚአብሔር ልታቀርብ ትጋ። (2 ጢሞቴዎስ 2:15).

ጳውሎስ እዚህ ላይ እንዳስቀመጠው ፣ ለመጽደቅ ፣ ወደ ብሉይ ኪዳን መቅረብ አለብን "ሠራተኛ" - ergates (ἐργάτης) በግሪክ - የእግዚአብሔርን ቃል በትክክል ለመያዝ በትጋት የሚሠራ ሠራተኛ ማለት ነው።

በዘመናዊው የብሉይ ኪዳን አተገባበር በሦስት ደረጃዎች እንመለከታለን። በመጀመሪያ ፣ ብሉይ ኪዳንን በሕይወታችን ለመተግበር ስንሞክር ልናሸንፋቸው የሚገቡን ተግዳሮቶች ለይተን እናውቃለን። ሁለተኛ ፣ በእኛ ዘመን ለመተግበር የሚያስችሉትን ግንኙነቶች እንመለከታለን። እና ሦስተኛ ፣ እኛ ስንተገብረው ልንቀበላቸው የሚገቡትን እድገቶች እንመረምራለን። ብሉይ ኪዳንን ዛሬ በሕይወታችን ላይ ስናከናውን ከሚገጥሙን ተግዳሮቶች እንጀምር።

ተግዳሮቶች

በዚህ ትምህርት ቀደም ብለን እንዳየነው ፣ እግዚአብሔር በመጀመሪያ ብሉይ ኪዳንን ከብዙ ዘመናት በፊት ለኖሩ ሕዝቦቹ በራሳቸው ዘመን እንዲኖሩበት ሰጥቷቸዋል። ነገር ግን እኛ ደግሞ እንዳየነው፣ እኛ በእኛ ዘመን እንድንኖር እነዚህን ቅዱሳት መጻሕፍት ለእኛም ሰጠን። እኛ ግን የምንኖረው ከብሉይ ኪዳን ዓለም በጣም በተለየ ዓለም ውስጥ ነው። ብሉይ ኪዳንን ስንተገብር ልንመለከተው የሚገባ በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል ትልቅ ክፍተት አለ። ሐዋርያው ጳውሎስ የብሉይ ኪዳንን ክርስቲያናዊ አተገባበር ፈታኝ ሁኔታ ጠቅለል ባለበት 1 ቆሮንቶስ 10:11 ላይ የተናገረውን አዳምጡ። እንዲህ ብሏል:-

> ይህም ሁሉ እንደ ምሳሌ ሆነባቸው፥ እኛንም የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን ሊገሥጸን ተጻፈ።
> (1 ቆሮንቶስ 10:11).

ከዚህ ምንባብ ትልቅ ዐውደ -ጽሑፍ ፣ ጳውሎስ ስለ እስራኤል ከግብፅ ስለ መውጣታቸው የብሉይ ኪዳን ትረካዎችን በአእምሮው እንደያዘ እና ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች እንዴት እንደሚዛመድ እንደተናገረ እንማራለን። ልብ በሉ ቢያንስ ሦስት ነገሮችን አጉልቷል። በመጀመሪያ "እነዚህ ነገሮች ተፈጸሙ… ሁለተኛ ፣ ጳውሎስ ታሪኮቹን "ለትምህርታችን የተጻፉ" በማለት በቆሮንቶስ ለሚገኙት ክርስቲያኖችና ለራሱ ጠቅሷል። ሦስተኛ ፣ ጳውሎስ የክርስቶስ ተከታዮችን "የዘመናት መጨረሻ የደረሳቸው" በማለት በመግለጽ በብሉይ ኪዳን ዘመን እና በክርስትና ዘመን መካከል ብዙ እንደተከናወነ አምኗል። ክርስቲያኖች በታሪክ ዘመናት መጨረሻ ፣ በታሪክ ፍጻሜ ዘመን ውስጥ ይኖራሉ። የሐዋርያው ቃላት የብሉይ ኪዳንን ዘመናዊ አተገባበር ፈታኝ ሁኔታ ይገልጣሉ።

> ጳውሎስ በ 1 ቆሮንቶስ 10 ላይ ያለውን እወዳለሁ። ስለዚህ በ1 ቆሮንቶስ 10 ውስጥ የእስራኤልን ታሪክ እያሰላሰለ እና ይህ ታሪክ በብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ የተፃፈ መሆኑን እና ለቆሮንቶስ ሰዎች ፣ ለአብዛኞቹ የቀድሞ አረማውያን ፣ ለአሕዛብ ፣ "እነዚህ ነገሮች ተፈጸሙ ፣ ለትምህርታችንም ተጻፉ። ስለዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት በሰዎች ላይ ሥልጣን አላቸው ፣ ምንም እንኳን በመጀመሪያ ደረጃ እነዚያ ሰዎች በእይታ ውስጥ ባይሆኑም በእግዚአብሔር በእይታ ውስጥ ነበሩ። እግዚአብሔር በቅዱሳት መጻሕፍት መጻፍ ላይ ሉዓላዊ ነው እና በአእምሮው ውስጥ አስቧቸዋል፣ ምንም እንኳን መጀመሪያ ለተለየ ታዳሚዎች የተጻፈ ቢሆንም ፣ ለእኛም መልዕክት እንዲኖረው ሊያደርግ ይችላል።
>
> — ዶክተር እስጢፋኖስ ኢ. ዋይትመር

የጳውሎስ ቃላት እንደሚጠቁሙት ብሉይ ኪዳንን በዘመናችን የመተግበርን ተግዳሮቶች ለማሟላት ሦስት ነገሮችን መቋቋም አለብን። በመጀመሪያ የብሉይ ኪዳንን ጥንታዊ ዓለም መረዳት አለብን ፤ ሁለተኛ በእኛ እና በዚያ ጥንታዊ ዓለም መካከል ያለውን ታሪካዊ እድገቶች ግምት ውስጥ ማስገባት አለብን ፣ ሦስተኛ በእነዚህ እድገቶች የተማርነውን ወደ ዓለማችን ማምጣት አለብን። ለጥንቱ የብሉይ ኪዳን ዓለም ትኩረት መስጠቱ ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ በመጀመሪያ እናስብ፡፡

ጥንታዊ ዓለም

ከዋና ሥራዎቻችን አንዱ ብሉይ ኪዳንን መጀመሪያ ከተሰጠን ጥንታዊ ዓለም አንፃር የምንችለውን ያህል መተርጎም ነው። ነገር ግን በዚህ ጠንክረን ብንሠራ እንኳ ፣ እኛ ፍፁም አድርገን አንሠራውም። እኛ በምንኖርበት ዓለም ተጽዕኖ ሥር በጣም ወድቀናል፤ እኛ በዘመናዊ ቅድመ -ዝንባሌዎች ወደ ጥንታዊ የቅዱሳት መጻሕፍት ጽሑፎች መሄዳችንን ሁልጊዜ ማምለጥ አንችልም። እንደ አለመታደል ሆኖ ይህ እውነት እኛ እንደ ዘመናዊ ሰዎች ብሉይ ኪዳንን ስናነብ የምናመነውን መውሰዳችን ትክክል እንደሆነ እንዲወስድ አድርጓል። ነገር ግን ይህንን ለማድረግ እኛ ለቅዱሳት መጻሕፍት ከመገዛት ይልቅ ቅዱሳት መጻሕፍት ለእኛ እንዲገዙ ያደርጋል። ስለዚህ ከዘመናዊ አድሏችን ሙሉ በሙሉ ማምለጥ ባንችልም፣ ሁሉም ታማኝ ተማሪዎች በተቻለ መጠን የመጀመሪያውን ትርጉማቸውን ለመረዳት የብሉይ ኪዳን ምንባቦችን በትጋት ማጥናት አለባቸው።

በቀላል አነጋገር፣ የብሉይ ኪዳን ምንባብ የመጀመሪያ ትርጉሙ እግዚአብሔር እና በመንፈስ አነሳሽነት ጽሑፉን የጻፉ ጸሐፊዎቹ ጽሑፉ በመጀመሪያ ታዳሚዎች ላይ እንዲኖረው ያደረጉት ተጽዕኖ ነው። በጣም አስፈላጊ

በሆነ መልኩ እግዚአብሔርን እና በመንፈስ አነሳሽነት የጻፉት ጸሐፊዎቻችን በቀጥታ ሲያናግሩን አልሰማንም፤ ከሌሎች ጋር ሲነጋገሩ እየሰማን ነው። ስለዚህ ብሉይ ኪዳንን ስናጠና ፣ እንደዚህ ያሉ ጥያቄዎችን መጠየቁ ወሳኝ ነው - የመጀመሪያዎቹ ታዳሚዎች ቅድሚያ የሚሰጣቸው ነገሮች ምን ነበሩ? ምን አመኑ? ሁኔታቸው ምን ነበር? በዘመናቸው ለእርሱ እንዲገዙ እግዚአብሔር እንዴት ጠራቸው? ለእንደዚህ ዓይነቶቹ ጥያቄዎች መልስ መስጠት ሁልጊዜ ቀላል አይደለም። ግን የመጀመሪያውን ትርጉም መከታተል ለሁሉም ዘመናዊ ትግበራ ትምህርቱን ያዘጋጃል።

ለጥንቱ የብሉይ ኪዳን ዓለም በቂ ትኩረት ከሰጠን በኋላ በብሉይ ኪዳን ዘመናት እና በዘመናችን መካከል የተከናወኑትን ታሪካዊ እድገቶች የመቋቋም ፈታኝ ሁኔታ መጋፈጥ አለብን።

ታሪካዊ ዕድገቶች

ከአንዳንድ ሌሎች ሃይማኖቶች ቅዱሳን መጻሕፍት በተለየ ሁኔታ የብሉይ ኪዳን ሥነ -መለኮታዊ ትምህርቶች ከጊዜ ወደ ጊዜ የዳበረ ነው። ብሉይ ኪዳን የሚያመለክተው እግዚአብሔር ስለራሱ፣ ስለ ዓለም እና ስለ ሰዎች ከጥንት ዘመን ጀምሮ ያለውን እውነቶችን የገለጠባቸውን ብዙ መንገዶች ነው። ከዚያም በእስራኤል አባቶች ዘመን፣ በሙሴ ዘመን እና እስራኤል ወደ ተስፋይቱ ምድር በገባችበት ጊዜ በእግዚአብሔር መገለጦች ይቀጥላል። ግን በዚያ አያበቃም። እንዲሁም የእስራኤልን የንጉሳዊ አገዛዝ ዘመን፣ እስራኤል ከተስፋይቱ ምድር በተሰደዱበት አሳዛኝ ወቅት እና በመጨረሻም አንዳንድ እስራኤላውያን ወደ ተስፋይቱ ምድር ከተመለሱ በኋላ በተከሰቱ የትግል ጊዜያት የእግዚአብሔርን መገለጦች እናያለን። እግዚአብሔር አንድ ጊዜ ለሕዝቡ አንድ ነገር የገለጠለት እና ከዚያ ጭብጥ ወይም ርዕስ ጋር የተገናኘ ምንም ነገር ያቆመበት ሁኔታ አይታይም። በተቃራኒው ፣ በብሉይ ኪዳን እራሱ ውስጥ ፣ እግዚአብሔር የበለጠ እየገለጠ ቀጥሏል።

ከዚህ ባሻገር ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ እምነት ውስጥ በጣም ጉልህ የሆኑ እድገቶችም በአዲስ ኪዳን ትምህርቶች ውስጥም ይታያሉ። አዲስ ኪዳን የብሉይ ኪዳንን ስልጣን ይቀበላል፣ ነገር ግን በአዲስ ኪዳን ዘመን ተጨማሪ እድገቶችንም ይገልጣል። ስለዚህ ዛሬ የብሉይ ኪዳንን ምንባብ በሕይወታችን በምንተገብርበት ቁጥር፣ ከመጀመሪያው ትርጉሙ አልፈን በጥንቱ የብሉይ ኪዳን ዓለም እና በዘመናዊው ዓለማችን መካከል የተከናወኑትን በርካታ ታሪካዊ ክንውኖችን ግምት ውስጥ ማስገባት አለብን።

የመጽሐፍ ቅዱስ እምነት ባለፉት መቶ ዘመናት አንድ ዓይነት ሆኖ አልቀረም ፣ ነገር ግን እግዚአብሔር አንድን ሃይማኖት እንደ ጀመረ፣ እንደጣለው እና በሌላ እንደተካ አልነበረም። መጽሐፍ ቅዱስ አንድ የሚያድግ ሃይማኖትን ወይም እምነትን ይወክላል። የሥነ መለኮት ምሁራን ብዙውን ጊዜ የመጽሐፍ ቅዱስ እምነት እድገትን እንደ ኦርጋኒክ ይገልጻሉ - አንድ ዛፍ ከዘር ወደ ሙሉ ብስለት እንደሚያድግ ብዙ አድጓል። እናንተ ስታስቡ፣ አንድ ዘር ከእሱ ከሚበቅለው ትልቅ ዛፍ በጣም የተለየ ይመስላል። በእያንዳንዱ የእድገት ደረጃ ላይ ልዩነቶች አሉ። ግን አንድ አካል፣ አንድ ተክል ሆኖ ይቆያል። በተመሳሳይ መልኩ ፣ የኋለኞቹ የብሉይ ኪዳን ክፍሎች ከቀደሙት ክፍሎች የተለዩ ናቸው። አዲስ ኪዳን ደግሞ ከብሉይ ኪዳን የተለየ ነው። ነገር ግን እነዚህ ልዩነቶች የኦርጋኒክ እድገትን ያንፀባርቃሉ። እምነታችን ከረጅም ጊዜ በፊት ከተተከለው፣ በብሉይ ኪዳን ዘመን ሁሉ ከጎለመሰ እና በአዲስ ኪዳን ውስጥ ወደ ጉልምስና የደረሰ ከአንድ ዘር አድጓል።

> እግዚአብሔር ራሱን በሚገልጥበት መንገድ ላይ እድገት አለ። መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን ያሳያል፣ ስለ እግዚአብሔር ትምህርቶች እና ጭብጦች እና ሀሳቦች ከዘር ወደ ሙሉ ቅርፅ የሚያድጉበትን "ኦርጋኒክ እድገት" ብለን እንጠረለን፣ እናም መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ራሱ ተራማጅ መልእክት እንኳን ይናገራል። እናም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እና በአምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ውስጥ የእድገት ዓይነት አለ። ከእግዚአብሔር መገለጥ ጅማሬ አንስቶ እስከ ሙሉ አበባ ድረስ የሚደረግ እንቅስቃሴ ነው።
>
> — ቀሲስ ሚካኤል ጄ ግሎዶ

እንደምናየው የዘመናዊ አተገባበር ተግዳሮቶችን ለመጋፈጥ፣ ለጥንቱ የብሉይ ኪዳን ዓለም እና በቅዱሳት መጻህፍት ውስጥ ለተከናወኑት ታሪካዊ እድገቶች ብቻ ትኩረት መስጠት የለብንም። እግዚአብሔር ብሉይ ኪዳን እንዲጻፍ ሲያደርግ በአእምሮው ውስጥ እኛንም እንዳሰበን በጽኑ ማመን ይገባናል።

የእኛ ዓለም

ጳውሎስ በ 1 ቆሮንቶስ 10:11 ላይ እንዳስቀመጠው ፣ ብሉይ ኪዳን "ለትምህርታችን ተጻፈ"። ይህ እውነታ በዘመናዊው ዓለም እንደ ክርስቶስ ተከታዮች ያለንን ሃላፊነት እንድንገነዘብ ይጠይቀናል።

ዛሬ ብሉይ ኪዳንን ውጤታማ በሆነ መንገድ ተግባራዊ የምናደርግ ከሆነ ሁል ጊዜ እንደዚህ ያሉትን ጥያቄዎች እራሳችንን መጠየቅ አለብን - የብሉይ ኪዳን ምንባብ የመጀመሪያ ትርጉም ለዓለማችን እንዴት ይሠራል? እኛ ያለንበትን የሰዎች ዓይነቶች እና ያጋጠሙንን ሁኔታዎች እንዴት ይመለከታል? ድክመቶቻችን እና ጥንካሬዎቻችን ምንድናቸው? እነዚህ አይነት ጥያቄዎች ዛሬ ብሉይ ኪዳንን በመተግበር ሂደት ወሳኝ ናቸው።

የአተገባበር ተግዳሮቶችን ከግምት ውስጥ በማስገባት ወደ ሁለተኛው ፣ በቅርበት ወደ ተዛመደ ጉዳይ መዞር አለብን። የብሉይ ኪዳንን ጥንታዊ፣ የመጀመሪያውን ትርጉም ወስደን በዘመናዊው ዓለማችን ላይ ተግባራዊ እንድናደርግ የሚያስችሉን ግንኙነቶች ምንድን ናቸው?

ግንኙነቶች

በብዙ መንገዶች ፣ የብሉይ ኪዳን ዘመናዊ አተገባበር ከጥንታዊው ዓለም ቅርሶችን እንደማገንሳት እና በሺዎች ከሚቆጠሩ ዓመታት በላይ ተሸክሞ ከዚያ ለዛሬው ዓለማችን ያለውን ጠቀሜታ እንደመክፈት ነው። ስለእርሱ ሲታሰቡ ጉዞው በጣም ጥሩ ነው። ይህ ሊሆን ይችላል ብለን እንድናስብ የሚያደርገን ምንድን ነው? እንዴት ልሳካልን ይችላል? ማንኛውም ጥንታዊ መጽሐፍ በዘመናዊ ሰው ላይ ተጽዕኖ ለማሳደር፣ በዚያ መጽሐፍ ይዘት እና በአንባቢው መካከል የተወሰነ የግንኙነት መጠን መኖር አለበት። ምንም ግንኙነቶች ባይኖሩ ኖሮ በጭራሽ አንረዳውም ነበር እና እኛ በቀላሉ እናስወግደው ነበር። እናም ይህ ከብሉይ ኪዳን ጋር ስንገናኝ እውነት ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመናት እና በዘመናችን መካከል ያለውን ርቀት የሚዘመዱትን ግንኙነቶች ወይም የተለመዱ ነገሮችን ሁል ጊዜ ማስታወስ አለብን።

እነዚህን ግንኙነቶች ካታሎግ ለማድረግ ብዙ መንገዶች አሉ፣ ግን ሶስት የጋራ ነገሮችን ማጉላት ጠቃሚ ነው። እኛ እነዚህን ቅዱሳት መጻሕፍት ለመጀመሪያ ጊዜ ከተቀበሉት የጥንት እስራኤላውያን ጋር አንድ ዓይነት አምላክ አለን ፤ እኛ እንደ እነርሱ በአንድ ዓለም ውስጥ እንኖራለን እና እኛ አንድ ዓይነት ሰዎች ነን። የአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች አምላክ በብሉይ ኪዳን ያገኘነው አንድ አምላክ መሆኑን በሚያሳይ የግንኙነት መስመር እንጀምር፡፡

አንድ ዓይነት እግዚአብሔር

እንዳየነው በዘመናዊው ዓለማችን እና በብሉይ ኪዳን መካከል ትልቅ ክፍተት አለ። ነገር ግን ፣ በእውነተኛ መንገድ ፣ ተመሳሳይ ሆነው የቆዩ አስፈላጊ እውነቶች አሉ - እኛ ማን ነን ፣ የምንኖርበት ዓለም እና የምናገለግለው አምላክ። ዛሬ ታማኝ ክርስቲያኖች በብሉይ ኪዳን የታመኑ የጥንት እስራኤላውያን ያገለገሉትን አንድ አምላክ ያመልኩታል እንዲሁም ያገለግላሉ። ቅዱሳት መጻሕፍት እግዚአብሔር የማይለወጥ መሆኑን ስለሚያስተምሩ ይህ እውነታ በጣም አስፈላጊ ግንኙነቶችን ያቋቁማል። በጥንት ዘመን እንደነበረው ዛሬም ያው አምላክ ነው። አሁን እዚህ

ላይ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። የማይለወጥ ማለት እግዚአብሔር የማይንቀሳቀስ ነው ማለት አይደለም። እርሱ ከታሪክ ተገለለ ማለት አይደለም፡፡

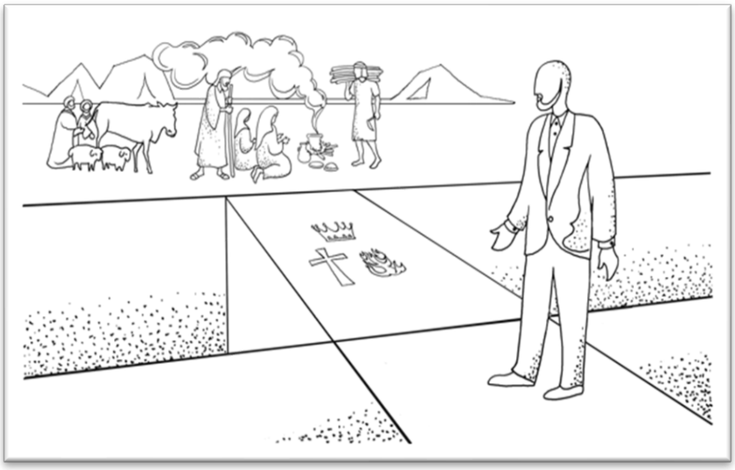

አንድ እግዚአብሔር መሆኑ፣ በእኛና በብሉይ ኪዳን መካከል ላለው ክፍተት ድልድይ ይሆናል

የዘላለም ምክሩ ነባሮች የክርስትና ሥነ-መለኮት ምሁራን እግዚአብሔር የማይለወጥ መሆኑን የሚያሳዩ ሦስት መሠረታዊ መንገዶች አሉ ብለው ያስተምራሉ፡፡ እርሱ በዘላለማዊ ምክሩ፣ በመለኮታዊ ባሕርያቱ እና በቃል ኪዳኑ ተስፋዎቹ አይለወጥም። እያንዳንዳቸውን እነዚህን መንገዶች እና እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ዘመን እንደነበረው አሁን አንድ መሆኑን እንዴት እንደሚያረጋግጡ እንመልከት። በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ምክር - ለአጽናፈ ዓለም ዘላለማዊ ዕቅዱ - የማይለወጥ ነው።

> በዓለም ውስጥ የሆነ ነገር በተከሰተ ቁጥር ሰዎች ይገረማሉ፣ ይህ በእውነቱ በእግዚአብሔር አእምሮው ውስጥ ነበር ወይስ አይደለም? እና በተለይ በዓለም ውስጥ ነገሮች ሲሳሳቱ፣ እግዚአብሔር በዚህ ውስጥ የት አለ እና የእርሱ ዓላማ ምንድነው? እናም የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነት የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርትን ሙላት መረዳታችን ለእኛ ጠቃሚ ይመስለኛል ምክንያቱም ከእግዚአብሔር ፈቃድ እና ዓላማ ውጭ የሆነ ምንም ነገር እንደሌለ ግልፅ ነው። እና በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ልንጠቅሳቸው የምንችላቸው ብዙ ቦታዎች አሉ። ኤፌሶን 1 በእርግጥ እግዚአብሔር እንደ ፈቃዱ ዓላማ ሁሉንም ነገር እንደሚሠራ ከሚናገሩት ከእነዚህ ቦታዎች አንዱ ነው። እናም በታሪክ ውስጥ የሆነው ሁሉ በመጨረሻ የእግዚአብሔር ዓላማዎች አካል ነው… እናም እግዚአብሔር አለ- እና ይህ በእኛ ውስን አዕምሮአችን ለእኛ ታላቅ ምስጢር ነው - እግዚአብሔር በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ የሚሰራ ዓላማ አለው።
>
> — ዶ/ር ፊሊፕ ሪከን

ነቢዩ ኢሳይያስ በኢሳያስ 46፡10 ላይ እንዲህ ብሏል፡

> በመጀመሪያ መጨረሻውን፥ ከጥንትም ያልተደረገውን እነግራለሁ፤ ምክሬ ትጸናለች ፈቃዴንም ሁሉ እፈጽማለሁ እላለሁ" (ኢሳይያስ 46:10).

ይህ ምንባብ እንደሚያሳየው መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው እግዚአብሔር የሠራው ነገር ሁሉ እግዚአብሔር የሚሠራውም ሁሉ ከፍጥረት ሥራው በፊት የተመሠረተ የማይለወጥ፣ ሁሉን አቀፍ ንድፍ አካል መሆኑን ነው።

በእነዚህ ትምህርቶች የዚህን ዘላለማዊ ዕቅድ ግብ እና አቅጣጫ በተወሰነ መልኩ እንመረምራለን ፣ በተለይም የእግዚአብሔር መንግሥት በሰማይ እንዳለ መንግሥቱን ወደ ምድር የማምጣት ዕቅድ። ግን በዚህ ጊዜ፣ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዕቅድ የማይለዋወጥ የብሉይ ኪዳኑ ዓላማዎች ከአዲስ ኪዳኑ ዓላማዎች ጋር እንደሚስማሙ ያስተምረናል ማለት በቂ ይሆናል። ምንም ዓይነት ልዩነት ብናይ ሁለቱ ኪዳናት ሁለት የተለያዩ ዕቅዶችን አይወክሉም። የትኛውም ዕቅድ ሌላውን አይተካም ወይም አይቃረንም። በተቃራኒው ብሉይ ኪዳን እና አዲስ ኪዳን ታሪክን ወደ አንድ የማይለወጥ ግብ - ምድርን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የመቀየር ግብ ያለው እና ሁል ጊዜ የሚያራምድ የአንድ የተዋሃደ ዕቅድ ደረጃዎች ናቸው።

መለኮታዊ ባህሪዎች። በሁለተኛ ደረጃ እግዚአብሔር በመለኮታዊ ባሕርያቱ እርሱ አንድ አምላክ ነው - የእርሱ ማንነት ባህሪዎች።

እርግጠኛ ለመሆን፣ እግዚአብሔር ታሪክን ሲያሳትፍ በተለያዩ ጊዜያት የባህሪዎቹን ገጽታዎች ያሳያል። ለምሳሌ አንዳንድ ጊዜ ምህረቱን ያሳያል። አንዳንድ ጊዜ ቁጣውን ያሳያል። አንዳንድ ጊዜ ታላቅ ኃይሉን ያሳያል; አንዳንድ ጊዜ ራሱን ይቆጣጠራል። ዘላለማዊ ባህሪው ግን ፈጽሞ አይለወጥም። የዕብራውያን ጸሐፊ ስለ ክርስቶስ ዘላለማዊ ተፈጥሮ የተናገረበትን መንገድ አዳምጡ በዕብራውያን 1፡ 10-12

> ጌታ ሆይ፥ አንተ ከጥንት ምድርን መሠረትህ፥ ሰማዮችም የእጆችህ ሥራ ናቸው፤ እነርሱም ይጠፋሉ አንተ ግን ጸንተህ ትኖራለህ፤ ሁሉም እንደ ልብስ ያረጃሉ፥ እንደ መጎናጸፊያም ትጠቀልላቸዋለህ ይለወጡማል፤ አንተ ግን አንተ ነህ፥ ዓመቶችህም ከቶ አያልቁም (ዕብራውያን 1:10-12).

በያዕቆብ 1፡17 ላይም እንዲህ የሚል እናነባለን፡

> በጎ ስጦታ ሁሉ ፍጹምም በረከት ሁሉ ከላይ ናቸው፥ መለወጥም በእርሱ ዘንድ ከሌለ በመዞርም የተደረገ ጥላ በእርሱ ዘንድ ከሌለ ከብርሃናት አባት ይወርዳሉ። (ያዕቆብ 1:17).

እዚህ ያዕቆብ እንደተናገረው አምላካችን አይለወጥም።
እንደ አለመታደል ሆኖ ብዙ ጥሩ የሚባሉ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ውስጥ አንድ የባህሪያት ስብስብ እንዳለው እና አሁን በአዲስ ኪዳን ውስጥ በጣም የተለየ የባህሪ ስብስብ እንዳለው አድርገው ይናገራሉ። በኢያሪኮ ላይ በኢያሱ ውጊያ ላይ አስተማሪዬ አስተያየት ሲሰጥ የስድስት ዓመት ልጅ ሳለሁ ትዝ ይለኛል። ታሪኩን ነግረን ከጨረሰች በኋላ ሁላችንን ተመለከተችና “ወንዶችና ሴቶች ልጆች ፣ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን በጣም ጨካኝ ነበር። ያኔ ልጆች እንኳን እንዲሞቱ ፈልጎ ነበር። እግዚአብሔር ግን አሁን ተለውጧል። በአዲስ ኪዳን ሁሉንም ይወዳል። ከብሉይ ኪዳን ይልቅ በአዲስ ኪዳን ዘመን በመኖራችሁ አትደሰቱም? ” እና በእርግጥ ፣ ሁላችንም በጣም ተደሰትን። ማናችንም እንደ ኢያሪኮ ልጆች መሞት አልፈለግንም።

አሁን ፣ አስተማሪዬ እንደነበረችው ፣ እሷ በጣም አሳሳቢ የሆነ ግንዛቤ ነበረት። በብሉይ እና በሐዲስ ኪዳናት መካከል የእግዚአብሔር ባሕርያት አልተለወጡም። በተቃራኒው በብሉይ ኪዳን እና በአዲስ ኪዳን የፍርድ አምላክ ነው። እናም እርሱ በብሉይ ኪዳን እና በአዲስ ኪዳን የፍቅር አምላክ ነው። የእግዚአብሔር ባሕርያት ዘላለማዊ ናቸው። እነርሱ ሁልጊዜ ነበሩ እና የማይለወጡ ይሆናሉ።

የእግዚአብሔር ባሕርያት የማይለዋወጥ ለሁሉም የታሪክ ጊዜያት ልንጠብቃቸው የሚገቡ ግንኙነቶችን ያሳያል። የእግዚአብሔር ባሕርያት ትንሽ አልተለወጡም። ስለዚህ ድርጊቶቹ እና መገለጦቹ በብሉይ ኪዳን ዘመን፣ በአዲስ ኪዳን ዘመን እና በእኛ ዘመን፣ ዘላለማዊ ተፈጥሮውን የሚያንፀባርቁ መሆናቸውን እርግጠኞች መሆን እንችላለን። ዛሬ የምናመልከው ያው አምላክ እርሱ ነው ፣ አሁንም ይኖራል።

የቃል ኪዳኑ ተስፋዎች፡፡ በሦስተኛ ደረጃ ፣ እግዚአብሔር በቃል ኪዳኑ ተስፋዎቹ ውስጥ ያው አምላክ ነው። እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር በቃል ኪዳኑ ለማድረግ የማለውን ሁሉ ያለማቋረጥ ይፈጽማል።

አሁን እዚህ ላይ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ብዙ ጊዜ እግዚአብሔር የሚያስፈራራውን እና የማይፈጽመውን ለሰዎች ያቀርባል። ግን ማስፈራሪያዎች እና አቅርቦቶች የቃል ኪዳን ተስፋዎች አይደሉም። የቃል ኪዳኑ ተስፋዎች እግዚአብሔር ለማድረግ የማለባቸው ነገሮች ናቸው እና እነዚህ የቃል ኪዳኖች መሐላዎች የማይሻሩ ናቸው። ዕብራውያን 6 17 እንደሚነበበው -

> ስለዚህም እግዚአብሔር፥ የተስፋውን ቃል ለሚወርሱ ፈቃዱ እንደ ማይለወጥ አብልጦ ሊያሳያቸው ስለ ፈቀደ፥ እግዚአብሔር ሊዋሽ በማይቻል በሁለት በማይለወጥ ነገር፥ በፊታችን ያለውን ተስፋ ለመያዝ ለሸሸን ለእኛ ብርቱ መጽናናት ይሆንልን ዘንድ፥ በመሐላ በመካከል ገባ፤ (ዕብራውያን 6:17).

ለዚህ ነው የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በዚህ ተከታታይ ትምህርት ውስጥ ትልቅ ሚና የሚጫወቱት። እግዚአብሔር የመንግሥቱን ዓላማዎች በተከታታይ ዋና ዋና ቃል ኪዳኖች ስለሚፈጽም የአጠቃላዩ የብሉይ ኪዳን

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

ትምህርቶች እና የአዲስ ኪዳን ትምህርቶች አንድ ናቸው። እያንዳንዱ ቃል ኪዳን የቀድሞዎቹን ኪዳኖች ይገነባል እና ያሰፋዋል።

በመጀመሪያ ፣ እግዚአብሔር በአዳም ዘመን ቃል ኪዳን አደረገ፣ የእግዚአብሔርን መንግሥት ግቦች እና የሰው ልጆችን ሚና አቋቋመ። በኖኅ ዘመን፣ እግዚአብሔር በዚህ ቃል ኪዳን ላይ የተፈጥሮን መረጋጋትን አረጋገጠ። በአብርሃም ዘመን እግዚአብሔር እስራኤል እንደሚጨምር እና የእግዚአብሔርን በረከቶች ለዓለም ሁሉ እንደሚያሰራጭ ቃል ገብቷል። እግዚአብሔር ከሙሴ ጋር በገባው ቃል ኪዳን ሕጉን በእስራኤል ነገዶች ፊት አቀመ። በዳዊት ዘመን እስራኤልን እንደ መንግሥት አቀመ እና የዳዊት ዘር በዙፋኑ ላይ እንደሚቀመጥ እና ለዘላለም እንደሚነግስ አጽንዖት ሰጥቷል። እና በመጨረሻም ፣ እግዚአብሔር አዲሱን ቃል ኪዳን በክርስቶስ አደረገ ፣ ያለፉትን ውድቀቶች ወደኋላ በመመለስ የመንግሥቱን ዓላማዎች አሟልቷል። በርግጥ ፣ እግዚአብሔር በማይመረመር ጥበቡ ውስጥ ተገቢ ሆኖ ባገኘው በእነዚህ በቃል ኪዳኖች ውስጥ የተለያዩ የመንግሥትን ፖሊሲዎች አፅንዖት ሰጥቷል። ነገር ግን በእነዚህ በቃል ኪዳኖች ውስጥ የገባው እያንዳንዱ ቃል ኪዳን ይፈጸማል ምክንያቱም የቃል ኪዳኑ ተስፋዎች የማይለወጡ ናቸው።

ከጊዜ ወደ ጊዜ እግዚአብሔር አንዳንድ የተስፋ ቃሎቹን እንደረሳ ወይም ወደ ጎን እንዳደረገ ሁላችንም ይሰማናል። እውነታው ግን ቅዱሳት መጻሕፍትን በትክክል ስንረዳ - እግዚአብሔር እንዳልተለወጠ በማስታወስ - እያንዳንዱ የቃል ኪዳን ቃል የተገባ ወይም የሚፈጸም ሆኖ እናገኘዋለን። እግዚአብሔር የገባውን ቃል ማንም ሰው ባልጠበቀው መንገድ ሊፈጽም ይችላል ፣ እርሱ ግን ይፈጸማል። እናም እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳኑ ውስጥ እርሱ ዛሬ የማይለወጥ አምላክ ስለሆነ ፣ የቃል ኪዳኑ ተስፋዎቹ ከብሉይ ኪዳን ጥንታዊ ትምህርቶች ጋር ያቆራኙናል።

እኛ አንድ የማይለወጥ አምላክ ስላለን ብሉይ ኪዳን እና የእኛ እምነት ዛሬ የተገናኙ መሆናቸውን ተመልክተናል። አሁን ፣ በብሉይ ኪዳን እምነት እና ዛሬ ባለው የክርስትና እምነት መካከል ወደ ሁለተኛው የግንኙነት ዓይነት መሄድ አለብን - እኛ በአንድ ዓለም ውስጥ የምንኖር መሆናችን ነው።

አንድ ዓለም

ቀደም ብለን እንደገለጽነው በዘመናችን እና በብሉይ ኪዳን መካከል ባለው ልዩነት ላይ ማተኮር ለእኛ ቀላል ነው። ግን ፣ ከጥንት እስራኤል ዘመን ጀምሮ ብዙ ቢቀየርም ፣ አሁንም የምንኖረው በዚያው ዓለም ውስጥ ነው። እኛ ብሉይ ኪዳን የተጻፈው ለሌላ አጽናፈ ዓለም ፣ እኛ ከምንኖርበት ዓለም የተለየ ዓለም እንደሆነ አድርገን ማሰብ የለብንም፡፡ የብሉይ ኪዳን ዓለም እኛ እና እኔ ዛሬ የምንኖርበት ተመሳሳይ ዓለም ነው። ከብሉይ ኪዳን አማኞች ጋር የጋራ ታሪክ እና የጋራ ሁኔታዎችን እናጋራለን፡፡

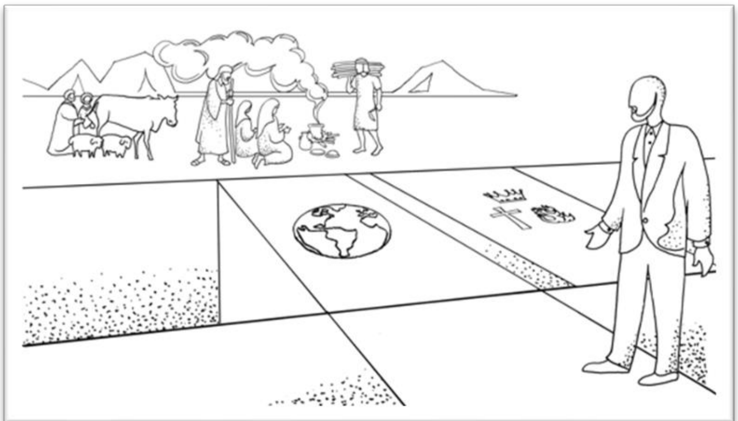

በአንድ ዓለም መኖራቸውን በእኛ እና በብሉይ ኪዳን መካከል ላለው ክፍተት ድልድይ ይሆናል

ታሪካው ዳራዎች. የብሉይ ኪዳን አማኞች እንደ እኛ በአንድ ዓለም ውስጥ መኖራቸው ፣ በአዲሱ ኪዳን እምነታችን እና በብሉይ ኪዳን እምነት መካከል ቢያንስ ሁለት ዓይነት ግንኙነቶችን ያቋቁማል። በመጀመሪያ ፣ ብሉይ ኪዳን ብዙ የአሁኑን ልምዶቻችንን የሚያብራሩ ታሪካዊ ዳራዎችን ይሰጣል። ሁለተኛ ፣ ብሉይ ኪዳን ብዙ የአሁኑን ልምዶቻችንን የሚያንፀባርቁ ትይዩ ሁኔታዎችን ይገልፃል። ብሉይ ኪዳን ለእምነት ልምዶቻችን ታሪካዊ ዳራዎችን ይሰጣል ስንል ምን ማለታችን እንደሆነ እንመርምር።

በጣም ግልፅ ፣ ግን አስደናቂ ከሆኑት የብሉይ ኪዳን ባህሪዎች አንዱ በአዲስ ኪዳን ውስጥ እና ዛሬ በዓለማችን ውስጥ ያሉትን ክስተቶች እና ትምህርቶች ዳራዎችን መስጠቱ ነው። የብሉይ ኪዳን ክስተቶች ባዶ ቦታ ውስጥ አልነበሩም። ምናባዊ አልነበሩም። እነርሱ በእውነተኛ ታሪክ ውስጥ ተከስቱ እና ብዙዎቹ ለዘለአለም የሚጸኑ በዓለም ላይ ምልክቶችን ጥለዋል።

ለምሳሌ ፣ በሲና ተራራ ለእስራኤል የተሰጡት አሥርቱ ትእዛዛት ለአዲስ ኪዳን ሥነ ምግባራዊ ትምህርት ዘላቂ ዳራ መሠረቱ። እና ዛሬ በዓለም ዙሪያ በህውልቶች እና በስነምግባር ትምህርቶች ውስጥ የአሥሩ ትዕዛዛት ተፅእኖ እንኳን ማየት እንችላለን። በተመሳሳይ ሁኔታ ፣ እግዚአብሔር ዳዊትን ለእግዚአብሔር ሕዝብ የቋሚ ሥርወ መንግሥት ራስ አድርጎ መምረጡ የኢየሱስ የዘር ሐረግ እንደ ታላቁ የዳዊት ልጅ ታሪካዊ ማብራሪያ ሰጥቷል። እና በእርግጥ ፣ እንደ የዳዊት ልጅ ፣ ኢየሱስ አሁንም በሁሉ ላይ ንጉሥ ሆኖ ፣ መዳንን ሊሰጠን የሚችለው እርሱ ብቻ ነው። በእነዚህ እና ስፍር ቁጥር በሌላቸው መንገዶች ፣ ብሉይ ኪዳን ለዘመናችን ታሪካዊ ዳራዎችን ይሰጣል።

ትዕዩ ሁኔታዎች. በሁለተኛ ደረጃ ፣ እኛ ከብሉይ ኪዳን አማኞች ጋር አንድ ዓይነት ዓለምን እንደምንጋራ እናውቃለን ፣ ምክንያቱም ለልምዶቻችን ታሪካዊ ዳራዎችን ብቻ ሳይሆን ፣ በብሉይ ኪዳን እና በዘመናችን መካከል ብዙ ትይዩ ሁኔታዎችን እናያለን።

ልክ እንደ ብሉይ ኪዳን አማኞች እኛ የምንኖረው እግዚአብሔር በፈጠረው ነገር ግን በኃጢአት ውስጥ በወደቀ ዓለም ውስጥ ነው። በብሉይ ኪዳን የነበሩት አማኞች ከሌሎች ሰዎች እና ከኢጋንንት ኃይሎች ተቃውሞ ገጥሟቸዋል፣ እኛም ዛሬ ተመሳሳይ ተቃውሞ ገጥሞናል። በብሉይ ኪዳን ፣ ሰዎች ለማሸነፍ በእግዚአብሔር እርዳታ ላይ ጥገኛ ነበሩ። እኛም በእርሱ እርዳታ እንመካለን። እንደነዚህ ዓይነቶቹ ትይዩዎች ሰፊ ናቸው። ከላዩ ልዩነቶችን ባሻገር አንዴ ከተመለከትን፣ ከብሉይ ኪዳን ጸሐፊዎች እና ከተደራሲያኖቻቸው ጋር በጣም በሚመሳሰሉ ሁኔታዎች ውስጥ እንደምንኖር ማየት እንችላለን።

ከቅዱሳት መጻሕፍት በጣም አሳማኝ ባህሪዎች አንዱ በቀደሙት ክስተቶች ስብስብ እና በኋለኞቹ ክስተቶች መካከል ያለውን ትይዩነት እንዴት እንደሚጠቁም ነው። ነቢያት እስራኤላውያንን ከግብፅ መውጣታቸው እስራኤላውያንን ከስደት ከመመለስ ጋር አገናኙት። ወንጌሎች የኢየሱስን ሕይወት ከእስራኤል ከግብፅ መውጣታቸው ጋር አመሳስለውታል። ሐዋርያው ጳውሎስ እስራኤል ወደ ተስፋይቱ ምድር ሲጓዙ እና ክርስቶስን ተከትለው ወደ አዲሱ ሰማይና ምድር በሚጓዙ ክርስቲያኖች ሕይወት መካከል ያለውን ተመሳሳይነት አመልክቷል። ኢየሱስ ሙሴ በምድረ በዳ እባብን በማንሣት እና እርሱ ራሱ በመስቀል ላይ እንዴት እንደሚሞት በማገናኘት ተናግሯል። ዝርዝሩ ይቀጥላል። የሃይማኖት ምሁራን ብዙውን ጊዜ እነዚህን ትይዩዎች "መጽሐፍ ቅዱሳዊ ዘይቤ" ብለው ይጠሩታል። መጽሐፍ ቅዱሳዊ አጻጻፎች የተመሠረቱት የኋላ ኋላ ሁኔታዎች ቀደም ባሉት ሁኔታዎች ትይዩ በመሆናቸው ነው። እናም እነዚህ ትይዩዎች በብዛት ይገኛሉ ምክንያቱም እኛ አሁንም በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከእግዚአብሔር ሰዎች ጋር በአንድ ዓለም ውስጥ ስለምንኖር ነው።

አንድ ዓይነት አምላክ እና ተመሳሳይ ዓለም ከመኖራችን በተጨማሪ ፣ እኛ ከአንድ ዓይነት ሰዎች ጋር ስለምንገናኝ በብሉይ ኪዳን እና በዘመናችን መካከል ግንኙነቶችን ልናገኝ እንችላለን።

ተመሳሳይ ሰዎች

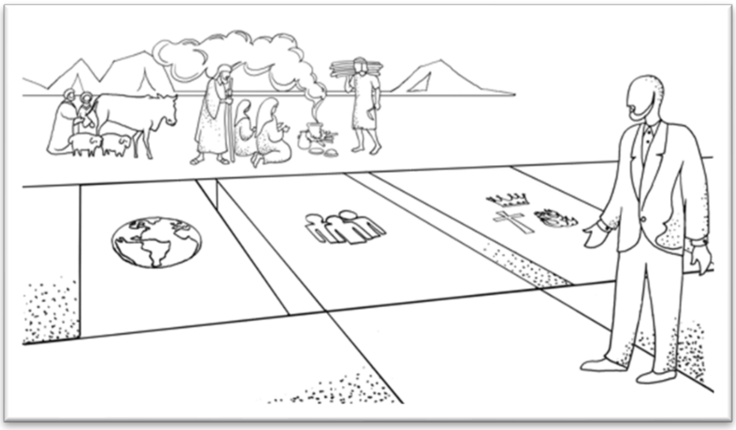

ተመሳሳይ ሰዎች መሆናችን በእኛና በብሉይ ኪዳን መካከል ላለው ክፍተት ድልድይ ይሆናል

በብሉይ ኪዳን ጥንታዊ ሕዝቦች እና በዘመናዊ የሰው ልጆች መካከል ብዙ ልዩነቶች አሉ። ነገር ግን ሁላችንም አንድ ዓይነት ሰዎች መሆናችንን ቅዱሳት መጻሕፍት ያስተምራሉ። እኛ በጊዜና በባሕል ብንለያይም እንኳን እኛን በቀጣይነት የሚያገናኙን በርካታ ነገሮች አሉ፡፡

በእግዚአብሔር አምሳል መፈጠር በብሉይ ኪዳን ውስጥ ካሉ ሰዎች ጋር አንድ ዓይነት ሰዎች የምንሆንባቸው ቢያንስ ሦስት መንገዶች አሉ። የሰው ልጅ ሁሉ የእግዚአብሔር አምሳል ነው፤ ሁላችንም ኃጢአተኞች ነን፤ ሰዎችም ሁሉ ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን አላቸው። አንደኛ ፣ የሰው ልጅ ሁሉ ፣ መቼም ሆነ የት ቢኖር ፣ የእግዚአብሔር አምሳል ነው። ይህ በብሉይ እና በሐዲስ ኪዳናት ሁሉ ግልጽ ትምህርት ነው። በዘፍጥረት ፩፡ 27 ላይ እነዚህን ቃላት እናነባለን:

> እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። (ዘፍጥረት ፩:27).

በዘፍጥረት 9:6 ላይ ኃጢአት የሰውን ዘር ካበላሸ በኋላም የሰው ልጅ አሁንም የእግዚአብሔር አምሳል ሆኖ እናገኘዋለን። እዚያ እናነባለን:

> የሰውን ደም የሚያፈስስ ሁሉ ደሙ ይፈስሳል፤ ሰውን በእግዚአብሔር መልክ ፈጥሮታልና። (ዘፍጥረት 9:6).

ከዚህም ባሻገር ፣ አዲስ ኪዳን ሰዎች ሁሉ የእግዚአብሔር መልክ ወይም አምሳያ መሆናቸውን ያረጋግጣል። ያዕቆብ 3: 9 እንዲህ ይላል -

> በእርሱ ጌታንና አብን እንባርካለን፤ በእርሱም እንደ እግዚአብሔር ምሳሌ የተፈጠሩትን ሰዎች እንረግማለን፤ (ያዕቆብ 3:9).

ጳውሎስም በ1ቆሮንቶስ 11: 7 ላይ እንዲህ ብሏል፡

> ወንድ የእግዚአብሔር ምሳሌና ክብር ስለ ሆነ ራሱን መከናነብ አይገባውም፤ ሴት ግን የወንድ ክብር ናት። (፩ ቆሮንቶስ ፲፩:7).

> **እግዚአብሔር ወንድን እና ሴትን በመልኩ ሲፈጥር፣ ያ እኛ የምናጋራው አንድ ነገር እንደሆነ እናያለን… በብሉይ ኪዳን ከነበሩት ሁሉ ፣ አዳምና ሔዋን በእርግጥ የመጀመሪያ ወንድና ሴት መሆናቸው። እናም ያ አልጠፋም፣ እና ያ መሠረታዊ… ተመሳሳይነት ከእኛ በፊት ከነበሩ ቅዱሳን ሁሉ እና ከእኛ በፊት ከነበሩ ሰዎች ሁሉ ጋር ተመሳሳይነት አለን።**
>
> **— ቄሲስ ጢሞቴዎስ ማውንትፎርትhy**

በታሪክ ውስጥ የእግዚአብሔርን መንግሥት ዓላማዎች ለመረዳት የእኛን ሚና እንደ እግዚአብሔር አምሳል መረዳቱ ወሳኝ ነው። በሚቀጥለው ትምህርት ውስጥ የእግዚአብሔር አምሳል መሆን ማለት ምን ማለት እንደሆነ ብዙ

እንናገራለን። ግን ፣ በዚህ ጊዜ ፣ በርካታ የጋራ ባህሪዎች የሰውን ልጅ ባሕርይ ይገልፃሉ ማለት በቂ ይሆናል። ቀደም ሲል ቤተክርስቲያን በተለይ የሰው ልጅ ምክንያታዊ በመሆኑ፣ ልዩ የቋንቋ ችሎታ ስላለን፣ እኛ የሞራል ወይም የሃይማኖት ፍጡራን በመሆናችን ላይ ትኩረት አደረገች።

ብሉይም ሆነ አዲስ ኪዳን ሁለቱም ሰዎች የእግዚአብሔር አምሳል መሆናቸውን የሚያረጋግጡ መሆናቸው በብሉይ ኪዳን ዘመን ሰዎች እና በዘመናዊ ሰዎች መካከል ያለውን ልዩነት ከመጠን በላይ እንዳናተልቅ ያስጠነቅቀናል። በእርግጥ ሁላችንም በብዙ መንገዶች እንለያያለን ፣ ግን ከምድር በታች እኛ ዛሬ የምንኖረው እኛ ከጥንት ሰዎች ፈጽሞ የተለየን አይደለንም። እኛ በትክክል እንደነርሱ ባንሆንም ፣ ህይወታቸውን የገለፁት ምክንያታዊ ፣ የቋንቋ እና የሞራል ባህሪዎች የእኛም እንደሆኑ መገመት እንችላለን። እኛ እንደምናስበው ብዙ አስበው ነበር። እኛ እንደምንረዳው ቋንቋን ተረድተዋል። እነርሱ እንደ እኛ ከሥነ ምግባር እና ከእምነት ጥያቄዎች ጋር ታገሉ። እናም በእነዚህ ምክንያቶች ፣ ብሉይ ኪዳንን በሕይወታችን ተግባራዊ ማድረግ እንደምንችል እርግጠኞች መሆን እንችላለን። መጀመሪያ የጻፉት እና መጀመሪያ የተቀበሉት ሰዎች እንደ እኛ በእግዚአብሔር መልክ የተፈጠሩ ነበሩ።

ኃጢአተኝነት. በሁለተኛ ደረጃ ፣ እኛ ደግሞ እንደ ብሉይ ኪዳን ሰዎች አንድ ዓይነት ሰዎች ነን ምክንያቱም የሰው ልጆች ሁሉ ኃጢአተኞች ናቸው። ጳውሎስ የሰዎችን ኃጢአት ሁኔታ በሚገልጽበት ጊዜ ከመዝሙራት የወሰደበትን የሮሜ 3:12 ቃላትን እንመልከት።

> ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጎድሎአቸዋል፤(ሮሜ 3:12).

ሰዎች ሁሉ ኃጢአት እንደሠሩ ሐዋርያው በግልጽ ተናግሯል። ይህ ደግሞ የአዲስ ኪዳን ትምህርት ብቻ አይደለም። በ1ነገሥት 8:46 ላይ ሰለሞን በቤተ መቅደሱ ምረቃ ወቅት ተመሳሳይ ነገርን እንዲህ ሲል ተናግሯል:

> የማይበድልም ሰው የለምና (1 ነገሥት 8:46).

> *በስልታዊ ሥነ-መለኮት ውስጥ "አጠቃላይ ብልሹነት" በመባል የሚታወቅ ትምህርት አለ። ያ ምን ማለት ነው ፣ በሰው ፍፁም ፣ በአስተሳሰቡ ፣ በስሜቱ እና በባህሪው ውስጥ ፣ እርሱ የሚያደርገውን ሁሉ ፣ እርሱ የሚያደርገውን ሁሉ ፣ እርሱ የእግዚአብሔርን ትእዛዛት እና የቅዱስ ደረጃዎችን በመፃረር ያከናውናል የሚለው ሁሉ በሃጢያት ተበክሏል ማለት ነው። . ስለዚህ አዎ ፣ እንደ ኃጢአተኛ ተፈጥሮ ያለ ነገር አለ።*
>
> — *ዶክተር ሉዊስ አርቴዛ*

እኛ ኃጢአተኞች ፣ የወደቁ የእግዚአብሔር ምስሎች ስለ ሆንን ፣ የብሉይ ኪዳን ጸሐፊዎች በኃጢአት ላይ ብዙ ያተኮሩበትን ምክንያት ለመረዳት ለእኛ ከባድ አይደለም። እኛ በዚህ ደረጃ ከብሉይ ኪዳን ጋር እንገናኛለን ምክንያቱም እኛ ኃጢአተኞች መሆናችንን ስለምናውቅ - ልክ የብሉይ ኪዳን የመጀመሪያዎቹ ተቀባዮች እንደነበሩ እና ከዚያ ጀምሮ ሁሉም ሰው እንደነበረ። ብሉይ ኪዳን ለምን በኃጢአተኞች መበኸርት ላይ እንደሚያተኩርም እንረዳለን። የሰው ልጅ በኃጢአት ከወደቀበት ጊዜ ጀምሮ ሁሉም ሰዎች ቤዛ ያስፈልጋቸዋል። ይህ እውነታ ደግሞ ከጥንቱ የብሉይ ኪዳን ዓለም ጋር ያገናኘናል።

ቃል ኪዳን. በሦስተኛ ደረጃ እኛ አንድ ዓይነት ሰዎች ነን ምክንያቱም በብሉይ ኪዳን ዘመን ፣ በዚያን ጊዜ እና አሁን ባሉት ጊዜያት ፣ እና እስከ ዛሬ ድረስ ፣ ሁሉም ሰዎች በቃል ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር ተሳስረዋል።

ብሉይ እና አዲስ ኪዳናት ስለ ሰዎች ሁሉ በቃል ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር እንደተያያዙ ይናገራሉ። በቀጣይ ትምህርት እንደምንመለከተው ፣ እግዚአብሔር ከአዳም እና ከኖኅ ጋር የገባው ቃል ኪዳን ከሰው ሁሉ ጋር ስለተደረገ "ሁለንተናዊ" ቃል ኪዳኖች ተብለዋል። እነዚህ ቃል ኪዳኖች ሰዎችን ሁሉ ለደግና ቸር ንጉስ ለእግዚአብሔር ግዴታ አለባቸው። ቀሪው የብሉይ ኪዳን በዋነኝነት የሚያተኩረው እግዚአብሔር ከእስራኤል ሕዝብ ጋር ባደረገው ልዩ ቃል ኪዳኖች ላይ ነው፣ ብዙውን ጊዜ "ብሔራዊ" ቃል ኪዳኖች ተብለው ይጠራሉ። የእስራኤል ሕዝብ ከአብርሃም፣ ከሙሴ እና ከዳዊት ጋር በገባው ቃል ኪዳን፣ በኋላም የእስራኤል ነቢያት እንደሚተነብዩት አዲስ ቃል ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር የተሳሰሩ ነበሩ። እና ዛሬ ሁላችንም በተመሳሳይ ሁኔታ ውስጥ ነን። እያንዳንዱ ሰው ከአዳም እና ከኖኅ ጋር በገባው ቃል ኪዳን ለእግዚአብሔር የታሰረ ነው። እናም ቤተክርስቲያን ዛሬ በብሉይ ኪዳን ከእስራኤል

ሕዝብ ጋር በልዩ ቃል ኪዳኖቹ እና በክርስቶስ በአዲስ ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር የታሰረች ናት። በዘፀአት 19:6 ላይ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ስላለው ልዩ የቃል ኪዳን ግንኙነት በሲና ተራራ ላይ እንደተናገረ ታስታውሳላችሁ -

> እናንተም የካህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኛላችሁ። ለእስራኤል ልጆች የምትነግራቸው ቃል ይህ ነው። (ዘጸአት 19:6).

በ 1 ጴጥሮስ 2:9 ላይ ሐዋርያው ጴጥሮስ ይህንን ምንባብ ጠቅሶ ነበር፣ ነገር ግን እርሱ ለአዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን ተግባራዊ አደረገ። እርሱ እንዲህ ብሎ ተናገረ፡

> እናንተ ግን ከጨለማ ወደሚደነቅ ብርሃኑ የጠራችሁን የእርሱን በጎነት እንድትናገሩ የተመረጠ ትውልድ፥ የንጉሥ ካህናት፥ ቅዱስ ሕዝብ፥ ለርስቱ የተለየ ወገን ናችሁ፤ (1 ጴጥሮስ 2:9).

እዚህ ላይ ጴጥሮስ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለልዩ የቃል ኪዳን ሕዝቡ ለእስራኤል የተናገረውን ቃል ለክርስቲያኑ ማህበረሰብ ተግባራዊ አደረገ። ይህን ያደረገው የክርስቶስ ተከታዮች አሁን በክርስቶስ ባለው አዲስ ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር ስለተቀላቀሉ ነው። ይህ በታሪክ ውስጥ የሚዘልቅ ዘላቂ የግንኙነት መስመር ነው።

አሁን በብሉይ ኪዳን አተገባበር ውስጥ ማሸነፍ ያለብንን ተግዳሮቶች ከመረመርን እና ከብሉይ ኪዳን ጋር ያለንን ግንኙነት ከመረመርን በኋላ ብሉይ ኪዳንን ተግባራዊ የምናደርግ ከሆነ ልንቀበላቸው ወደ ሚገባቸው እድገቶችን እንመለከታለን፡፡

ዕድገቶች

ቀደም ብለን እንዳየነው ፤ የብሉይ ኪዳንን ዛሬ በእኛ ሕይወት ላይ መተግበሩ በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በመጽሐፍ ቅዱስ እምነት ውስጥ የተከናወኑትን በርካታ ታሪካዊ እድገቶችን ግምት ውስጥ ማስገባት አለበት። ብሉይ ኪዳን ፤ አዲስ ኪዳን እና የክርስትና እምነታችን ዛሬ አንድ ሃይማኖት፣ አንድ እምነት ይወክላሉ። ሆኖም የተለያዩ ዓይነቶች እድገቶች እንደተከናወኑ ሁል ጊዜ አምነን መቀበል አለብን።

እነዚህን እድገቶች ለመግለጽ ብዙ መንገዶች አሉ፣ ግን እኛ ሶስት ዋና ዋና ዓይነቶችን እናሳያለን -የዘመን እድገቶች ፤ ባህላዊ እድገቶች እና የግል እድገቶች። በመጀመሪያ እግዚአብሔር እራሱንም ሆነ ፈቃዱን በሕዝቦቹ ወይም በዘመናት ለሕዝቡ ገልጧል።

የዘመን ዕድገቶች

የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ በክርስቶስ ወደ መለኮት ወደ ተሾመው ፍጻሜው ሲገሰግስ እግዚአብሔር ራሱን ለሕዝቡ የገለጠበት ረጅም ታሪክ ነው። ይህንን ታሪክ ለማሰስ ብዙ የተለያዩ መንገዶች አሉ ፤ ግን አንድ አጋዥ መንገድ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን በሚዛመዱ ዋና ዋና ወቅቶች ወይም ዘመናት መከፋፈል ነው። በእያንዳንዳቸው በእነዚህ የቃል ኪዳን ጊዜያት ውስጥ እግዚአብሔር ስለራሱ የበለጠ ገለጠ። በቀላል አነጋገር እግዚአብሔር ለአዳም ከገለጸው በላይ ለኖኅ ገለጠለት። ለኖኅ ከገለጸው በላይ ለአብርሃም ገለጠለት። ሙሴ ከአብርሃም የበለጠ መገለጥን አግኝቷል። እግዚአብሔርም ለዳዊት ከሙሴ የበለጠ መገለጥን ሰጠው። በአዲስ ኪዳን ዘመን ደግሞ እግዚአብሔር ከሙቼውም በበለጠ ገለጠ።

እግዚአብሔር ራሱን ለሕዝቡ በየጊዜው ቀስ በቀስ ገለጠ።

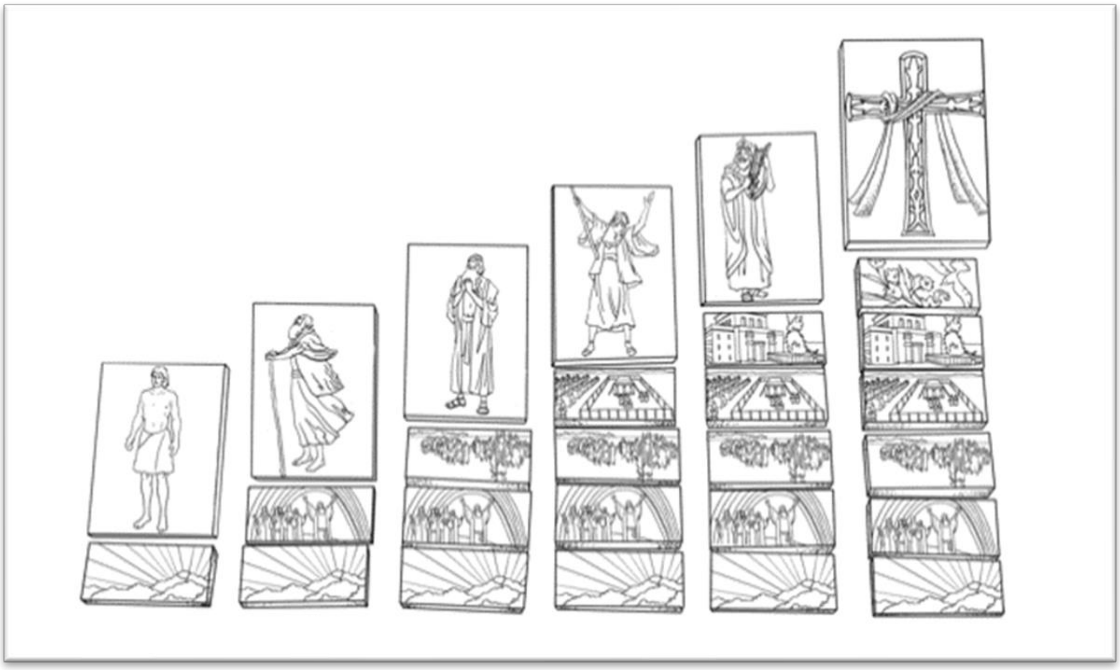

አዳም ኖኅ አብርሃም ሙሴ ዳዊት ክርስቶስ

የዕብራውያን መልዕክት ጸሐፊ ይህንን አሳብ በዕብራውያን 1፡1-2 ላይ እንዲህ በማለት ተናግሯል፡

ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ፥ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ደግሞም ዓለማትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን፤ (ዕብራውያን 1፡1-2).

እንደራሳቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲዎች ሁሉ ክርስቲያኖች የመጽሐፍ ቅዱስን ታሪክ በተለያዩ ወቅቶች ወይም ዘመናት በተለያዩ መንገዶች ከፍለዋል። ግን በጥቅሉ ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ ውስጥ ትልቁ የዘመን እድገት በብሉይ ኪዳን እና በአዲስ ኪዳን መካከል እንደተከናወነ ክርስቲያኖች አምነዋል። ይህ የዘመን መከፋፈል ዛሬ የእግዚአብሔርን ቃል ተግባራዊ ለማድረግ ወሳኝ ነው። እናም ለብዙ ሺህ ዓመታት ክርስቲያኖች ይህንን ጥያቄ "የብሉይ ኪዳን ትምህርቶች በአዲስ ኪዳን ዘመን ውስጥ እንዴት ይተገበራሉ?" ብለው ጠይቀዋል።

ታማኝ ክርስቲያኖች ብሉይ ኪዳን በእኛ ላይ ተፈጻሚ እንደሆነ በትክክል ያምናሉ ፣ ግን መልእክቱን በእኛ ዕድሜ ላይ ተግባራዊ ለማድረግ የተለያዩ መንገዶች አሏቸው። በአንደኛው ጫፍ የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክን የተከፋፈለ እይታን የሚያራምዱ ናቸው። እነዚህ ክርስቲያኖች በተለይ በብሉይ እና በአዲስ ኪዳን ዘመን መካከል ያለውን ልዩነት ያጎላሉ። እነርሱ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በግልፅ የተረጋገጡትን የብሉይ ኪዳን ትምህርቶችን ለዘመናዊ አማኞች ብቻ ተግባራዊ ማድረግ እንዳለብን ያስባሉ። ያለበለዚያ ብሉይ ኪዳን ለክርስቶስ ተከታዮች አይተገበርም።

በሌላኛው ጫፍ ላይ የመጽሐፍ ቅዱስ እምነት ጠፍጣፋ እይታን የሚያራምዱ በርካታ ጽንፎች አሉ። እነዚህ ክርስቲያኖች የብሉይ እና የአዲስ ኪዳን ዘመንን ቀጣይነት ያጎላሉ። በዚህ እይታ አዲስ ኪዳን የብሉይ ኪዳንን ትምህርት በግልፅ እስካልተቀበለ ወይም እስካልቀየረ ድረስ ክርስቲያኖች ከክርስቶስ በፊት እንደነበሩት የመከተል ግዴታ አለባቸው።

በዚህ ትምህርት ፣ የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነትን "የእድገት ዕይታ" ብለን ልንጠራው የምንችለውን አጽንዖት በመስጠት እነዚህን ሁለቱንም ጽንፎች እናስወግዳለን። በዚህ አመለካከት፣ ሁሉም ብሉይ ኪዳን ለአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች ሊተገበር ነው። ነገር ግን እግዚአብሔር በክርስቶስ በሠራው ነገር ምክንያት እያንዳንዱ የብሉይ ኪዳን ልኬቶች እንዳደጉ መቀበል አለብን። ሁሉም የብሉይ ኪዳን ትምህርቶች ለክርስቲያኖች ይሠራሉ ፣ ግን ሁልጊዜ በአዲስ ኪዳን ብርሃን ውስጥ መታየት አለባቸው።

> *በብሉይ ኪዳን እና በአዲስ ኪዳን መካከል ያለው ግንኙነት የብዙ ክርክሮች ጥያቄ ነው። እና በእርግጥ ዛሬ እንኳን የብዙ ውይይት ጥያቄ ነው። እናም እኛ "ተራማጅ መገለጥ" ብለን ወደምንጠራው ወደዚህ ዕድገት ለመቅረብ የምንወድበት አንዱ መንገድ ነው- ስለዚህ እግዚአብሔር መጀመሪያ ላይ ሁሉንም ነገር አልገለጠም - የሥነ-መለኮት እድገት ታሪክ ፣ የብሉይ ኪዳን ትምህርት ከአዲስ ኪዳን ፣ በእውነቱ መጀመሪያ ላይ ከፊል የመገለጥ ጥያቄ እና ከዚያም በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተሟላ መገለጥ ከኢየሱስ እና ከሐዋርያት ትምህርት ጋር የቤተክርስቲያን ሥነ -መለኮት እውነታ በመፃፍ ነው።*
>
> **— ዶክተር ዳንኤል ስቴፈን**

በገላትያ 3:24 ላይ ጳውሎስ በብሉይ ኪዳን እና በአዲስ ኪዳን እምነት መካከል ያለውን ግንኙነት በዚህ መንገድ ተናግሯል -

> እንደዚህ በእምነት እንጸድቅ ዘንድ ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚታችን ሆኖአል፤ (ገላትያ 3:24).

በዚህ ጥቅስ ውስጥ "ጠባቂ" የሚለው ቃል የተተረጎመው የግሪክን ስም payagogos (παιδαγωγός) ነው። ይህ ቃል ልጅን ወደ ጉልምስና ሲያድግ የሚያስተምር ፣ የሚመራ እና የሚገሥጽ ሞግዚት ወይም ተንከባካቢን ያመለክታል። ስለዚህ ጳውሎስ እዚህ እንዳመለከተው፣ የብሉይ ኪዳን ትምህርቶች ለአንድ ልጅ የተሰጡትን መመሪያዎች ይመስላሉ፣ የአዲስ ኪዳን ትምህርቶች ግን ለአዋቂ ወራሽ እንደተሰጡ መመሪያዎች ናቸው።

ወላጆች ትናንሽ ልጆችን "በመንገድ ላይ አትሂዱ" የሚሉ ትምህርቶችን እንደሚያስተምሩ ሁላችንም እናውቃለን። "ከእሳት ራቁ" ነገር ግን ልጆች አዋቂዎች ሲሆኑ ፣ ከመንገድ እንዲርቁ ወይም ከእንግዲህ ከእሳት እንዲርቁ አናስጠነቅቃቸውም። ደግሞም እነርሱ አዋቂዎች ናቸው። አሁንም ወላጆች አዋቂ ልጆቻቸው የልጅነት ደንቦቻቸውን ጥበብ እንዲያስታውሱ ይጠብቃሉ። አዋቂዎች መንገዶች እና እሳት አደገኛ መሆናቸውን እንዲያስታውሱ እና በጥንቃቄ እንዲጠጉአቸው እንጠብቃለን። እኛ አዋቂን እንደ ትንሽ ልጅ ማስተናገድ ሞኝነት ነው። ግን አዋቂዎች ከልጅነት ትምህርታቸው የተማሩትን መርሳት እንዲሁ ሞኝነት ነው።

በብዙ መንገዶች ፣ ብሉይ ኪዳን ለአንድ ልጅ የተሰጡ ደንቦችን ይመስላል። የብሉይ ኪዳን እስራኤል ሰዎች በመንፈሳዊ ሁኔታ ወደ ጉልምስና እንዲያድጉ የተነደፈ ነው። አዲስ ኪዳን እግዚአብሔር በክርስቶስ ከተገለጠ በኋላ ለሚኖሩ ትምህርት ነው። እኛ እንደ አዲስ ኪዳን አማኞች በብሉይ ኪዳን ዘመን እንደነበሩ ሰዎች ብሉይ ኪዳንን የምንታዘዝ ከሆነ ፣ የክርስቶስን አስፈላጊነት እንክዳለን። ነገር ግን በብሉይ ኪዳን ያስተማረውን ጥበብ ውድቅ ካደረግን፣ ክርስቶስ ለብሉይ ኪዳን ሥልጣን ያለውን ግምት እንክዳለን። እንደ ታማኝ የክርስቶስ ተከታዮች፣ እኛ ለብሉይ ኪዳን ሥልጣን መገዛት አለብን ፣ ግን እኛ የዘመናት ፍጻሜ እንደደረሰባቸው እንዲሁ ማድረግ አለብን።

ከዘመኑ እድገቶች በተጨማሪ ፣ በዘመናችን ብሉይ ኪዳንን ተግባራዊ የምናደርግ ከሆነ ፣ የባህላዊ እድገቶችን ግምት ውስጥ ማስገባት አለብን።

ባሕላዊ ዕድገቶች

ብሉይ ኪዳንን ስናጠና በብሉይ ኪዳን ውስጥ በቀረቡት ባህላዊ ገጽታዎች እና በራሳችን ዓለም ባህላዊ ገጽታዎች መካከል ያለውን ተመሳሳይነት እና ልዩነት ግምት ውስጥ ማስገባት አለብን። በዘመናችን የትኞቹ ባህላዊ ባህሪዎች ከአብርሃም ዘመን ጋር ይዛመዳሉ? ባህላችን ከዳዊት ዘመን እንዴት ይመሳሰላል? የሰው ልጅ ባህል ከጥንት

የብሉይ ኪዳን ዘመን እንዴት ተለውጧል? ምን ልማዶች እና ወጎች ይለያያሉ? ብሉይ ኪዳንን በዘመናዊው ሕይወት ውስጥ ሀላፊነት ያላቸውን ትግበራዎች ከሥራን ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ መስጠት አለብን።

> የምንኖረው በ 21 ኛው ክፍለ ዘመን ነው ፣ እናም ባህላችንን እና የብሉይ ኪዳንን የተለያዩ ናቸው። ስለዚህ ፣ ጽሑፉን ለመረዳት እንድንችል በእውነቱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ባሕልን በጥልቀት መቆፈር አለብን። ስለዚህ ነገሮችን የምናደርግበት መንገድ ከብሉይ ኪዳን በጣም የተለየ ነው። ስለዚህ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን በሕዝቦቹ ሕይወት ውስጥ ምን እያደረገ እንደሆነ ለመረዳት እኛ አውዱን እና የብሉይ ኪዳንን ባህል መመልከት አለብን።
>
> — ዶክተር ዳንኤል ሲማንጎ

የዘመኑን እና የባህላዊ እድገቶችን ማጤን ብቻ ሳይሆን ፣ በዘመናችን ብሉይ ኪዳንን ተግባራዊ ለማድረግ ፣ ለግል እድገቶችም እንዲሁ ትኩረት መስጠት አለብን፡፡

የግል/ሰብዓዊ ዕድገቶች

በብሉይ ኪዳን ሰዎች እና በዘመናዊው ዓለም ውስጥ በሚኖሩ ሰዎች መካከል ትልቅ ተመሳሳይነት እና ትልቅ ልዩነቶች አሉ። የብሉይ ኪዳንን ጥንታዊ ጽሑፎች በትክክል ለመተግበር ተስፋ ካደረግን ፣ እንደዚህ ያሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ አለብን - የግል ሕይወታችን በብሉይ ኪዳን ውስጥ ካየናቸው ጋር እንዴት ይነፃፀራል? በኅብረተሰብ ውስጥ ምን ሚና አለን? እነዚያ ሚናዎች በብሉይ ኪዳን ውስጥ ካሉ ሰዎች ሚና ጋር ሲነጻጸሩ ምን ይመስላሉ? መንፈሳዊ ሁኔታችን ምንድን ነው? ሀሳቦቻችን ፣ ድርጊቶቻችን እና ስሜቶቻችን በብሉይ ኪዳን ዘመን ሰዎች ውስጥ ከምናያቸው ጋር እንዴት ይመሳሰላሉ? በጥንቱ የብሉይ ኪዳን ሰዎች እና በዘመናዊ ሰዎች መካከል ያለውን ተመሳሳይነት እና ልዩነት ከግምት ውስጥ በማስገባት በዘመናችን ብሉይ ኪዳንን እንዴት ተግባራዊ ማድረግ እንደሚቻል በተሻለ መረዳት እንችላለን።

ማጠቃለያ

በዚህ ትምህርት ውስጥ ለምን ብሉይ ኪዳንን ማጥናት እንዳለብን ጠይቀናል። በእኛ እና በዚህ ጥንታዊ መጽሐፍ መካከል ባለው ርቀት ፣ የዚያ ርቀት መንስኤዎችን እና ያጋጠሙንን የርቀት ዓይነቶች ጨምሮ እኛ ያጋጠሙንን ችግሮች አምነን ተቀብለናል። እንዲሁም አዲስ ኪዳን የብሉይ ኪዳንን ለዘመናችን ተገቢነት በተለይም በኢየሱስ እና በጳውሎስ ትምህርቶች አጥብቆ እንደሚያረጋግጥ ተመልክተናል። እናም ከብሉይ ኪዳን በሕይወታችን ተግባራዊነት ጋር የተዛመዱትን ተግዳሮቶች፣ ግንኙነቶች እና እድገቶች ከግምት ውስጥ በማስገባት ልንከተላቸው የሚገቡትን መንገዶች ዘርዝረናል።

ብዙ ጊዜ ፣ የክርስቶስ ተከታዮች ስለ ብሉይ ኪዳን በጣም ጥቂት በማወቅ እና ለእነርሱ የእግዚአብሔር ቃል እንደመሆኑ አዲስ ኪዳንን ብቻ በመመልከት ይረካሉ። ነገር ግን አዲስ ኪዳን እንደ አስፈላጊነቱ፣ በእምነታቸው ለማደግ ተስፋ ላደረጉ ክርስቲያኖች በጭራሽ አይበቃቸውም። እኛም ብሉይ ኪዳን ያስፈልገናል። ብሉይ ኪዳንን ለማጥናት ብዙ ሥራ ይጠይቃል፣ ግን ለእያንዳንዱ ጥረት ዋጋ አለው። ብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ቃል ነው። እናም እንደ ታማኝ የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት፣ ክርስቶስ ለእነርሱ እንደሰጠ ለእነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት ራሳችንን መስጠት አለብን። ስናደርግ ፣ ብሉይ ኪዳን በየቦታው እና በየዘመኑ እንድንከተለው እግዚአብሔር የሰጠን ድንቅ ስጦታ መሆኑን እናገኛለን።

አስተዋጽኦ ያደረጉ ጸሐፊዎች

ዶ / ር ሪቻርድ ኤል ፕራት ፣ ጁኒየር (አስተናጋጅ) የሦስተኛው ሚሊኒየም አገልግሎት ተባባሪ መስራች እና ፕሬዚዳንት ናቸው። በተሃድሶ ሥነ መለኮት ሴሚናሪ የብሉይ ኪዳን ፕሮፌሰር ሆነው ከ 20 ዓመታት በላይ ያገለገሉ ሲሆን የብሉይ ኪዳን ክፍል ሊቀመንበር ነበሩ። የተሾሙ አገልጋይ የሆኑት ዶ / ር ፕራት ለወንጌል እና ለማስተማር ብዙ ተጉዘዋል። በዌስትሚኒስተር ሥነ -መለኮታዊ ሴሚናሪ ተማሩ፡፡ ኤምዲቪ ከዩኒየን ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ ተቀበሉ እንዲሁም የሥነ-መለኮት ዶክትሬት ድግሪያቸውን በብሉይ ኪዳን ጥናቶች ከሃርቫርድ ዩኒቨርሲቲ ተቀብለዋል። ዶ / ር ፕራት የ NIV የተሐድሶ መንፈስ ጥናት መጽሐፍ ቅዱስ አጠቃላይ አርታኢ እና ለአዲሱ ሕያው ትርጉም ተርጓሚ ናቸው። እንዲሁም በዓይናችሁን ከፍታችሁ ጸልዩ፣ እያንዳንዱ ሀሳብ ምርኮኛ ፣ ለክብር የተፈጠርን፣ ታሪኮችን ሰጠን፣ 1 እና 2 ዜና መዋዕል እና 1 እና 2 ቆሮንቶስ ሐተታን ጨምሮ በርካታ ጽሑፎችን እና መጻሕፍትን ደራሲ ናቸው፡፡

ቄስ ሚካኤል ጄ ግሎዶ በኦርላንዶ ፍሎሪዳ በሚገኘው በተሃድሶ ሥነ -መለኮታዊ ትምህርት ቤት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶች ተባባሪ ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ጄምስ ኤም ሃሚልተን በኬንዉድ ባፕቲስት ቤተክርስቲያን የደቡባዊ ባፕቲስት ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ እና የስብከት ፓስተር የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ሥነ -መለኮት ተባባሪ ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ታዴዎስ ጄ. ጄምስ ፣ ጁኒየር በበርሚንግሃም ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የአካዳሚክ ጉዳዮች ምክትል ፕሬዝዳንት ናቸው።

ዶ / ር ማርክ ኤ ጂኒንዝ በጎርዶን-ኮንዌል ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የአዲስ ኪዳን መምህር ናቸው።

ዶ / ር ሮበርት ማኬን በሲንጋፖር የምሥራቅ እስያ ትምህርት ቤት የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ጥናቶች መምህር እና የቻይና ሥነ መለኮት ትምህርት ክፍል ዳይሬክተር ናቸው።

ቄስ ጢሞቴዎስ ተራፎርት በምዕራብ ቻይና ኪዳነ -መለኮት ሴሚናሪ የአካዳሚክ ዲን ናቸው።

ዶክተር ማቲው ነውክርክ በጃፓን ኦካዛኪ በሚገኘው በክርስቶስ መጽሐፍ ቅዱስ ሴሚናሪ የብሉይ ኪዳን ፕሬዚዳንት እና ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ሉዊስ ኦርቴዛ በበርሚንግሃም ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የምክክር ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ፊሊፕ ሪከን የዊቴን ኮሌጅ ፕሬዝዳንት ናቸው።

ዶ / ር ዳንኤል ሲማንጎ በደቡብ አፍሪካ የመጽሐፍ ቅዱስ ተቋም በኬፕ ታውን ውስጥ ዋና ሥራ አስኪያጅ ናቸው።

ዶ / ር ቮያኒ ሲንዶ በደቡብ አፍሪካ ጆርጅ ኋይትፊልድ ኮሌጅ መምህር ናቸው።

ዶ / ር ዳንኤል ስቴፈን በጓቲማላ ከተማ ሴሚናሪዮ ቴኦሎጂካል ሴንትሮአሜሪካኖ ውስጥ ፕሮፌሰርን እየነበኙ ነው።

ዶ / ር ፒተር ዎከር በሥላሴ ትምህርት ቤት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶች ፕሮፌሰር ሆነው አገልግለዋል እንዲሁም በኦክስፎርድ ዊክሊፍ አዳራሽ ተባባሪ ምክትል ዋና መምህር ሆነው አገልግለዋል። በአሁኑ ጊዜ

በኢየሩሳሌም የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶች ማዕከል መምህር ነው።

ዶ / ር እስጢፋኖስ ጄ ዌሉም በደቡባዊ ባፕቲስት ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የክርስትና ሥነ መለኮት ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር እስጢፋኖስ ኢ ዊመር በጎርዶን-ኮንዌል ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ እና በፔፐፐሬል ፣ ኤምኤ ውስጥ የፔፐፐረል የክርስቲያን ህብረት መሪ ፓስተር የአዲስ ኪዳን ረዳት ፕሮፌሰር ናቸው።

የቃላት ፍች

በሰው ሁኔታ መገኘት – እኛ ለመረዳት እንድንችል ውስንነት የሌለው እግዚአብሔር ውስን በሆነ መንገድ እንዴት እንደሚናገርን ለማብራራት ያገለግል ነበር።

ቀኖና – *ሥልጣን ያለው ደረጃ; በይሁዳ-ክርስቲያናዊ ወግ ውስጥ እንደ ቅዱሳት መጻሕፍት እውቅና የተሰጣቸው የሰነዶች ስብስብ*

ቃል ኪዳን – *በሁለት ሰዎች ወይም በሰዎች ቡድኖች መካከል ፣ ወይም በእግዚአብሔር እና በአንድ ሰው ወይም በሰዎች ቡድን መካከል የተደረገ አስገዳጅ የሕግ ስምምነት*

የእድገት እይታ – በብሉይ እና በሐዲስ ኪዳናት መካከል ያለውን ቀጣይነት እና ለውጥ የሚመለከት እና አጠቃላይ ብሉይ ኪዳን አግባብነት ያለው፣ ነገር ግን ከአዲስ ኪዳን አንፃር መተግበር ያለበት መሆኑን የሚመለከት እይታ

የመለኮት ባሕሪያት – በተለያዩ ታሪካዊ መገለጫዎች የተገለጠው የእግዚአብሔር ማንነት ፍጽምናዎች፤ እግዚአብሔር ብቻ ሊይዛቸው የሚችሉት ባህሪዎች

ሠራተኛ– ኤርጋቴስ በግሪክ ሠራተኛ ማለት ነው፡፡

ዘላለማዊ ምክር – እግዚአብሔር ከፍጥረቱ ሥራ በፊት የተቋቋመ ለአጽናፈ ዓለም ዘላለማዊ ዕቅድ ነው

ጠፍጣፋ እይታ - በብሉይ እና በሐዲስ ኪዳናት መካከል ያለውን ቀጣይነት እና ለውጥ የሚመለከት እና አዲስ ኪዳን ለውጥን የማይጠቅስ ከሆነ፣ በተቻለ መጠን ብሉይ ኪዳንን በጥብቅ መከተል እንዳለብን የሚያረጋግጥ እይታ።

የማይለወጥ – የቃሉ ትርጉም "የማይለወጥ"; የማይለወጠውን የእግዚአብሔርን ባሕርይ እና ፍጽምና ለመግለጽ በጥቅም ላይ ውሏል

ሜካኒካዊ አነሳሽነት - መንፈስ ቅዱስ በመሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስን ያዘዘ መሆኑን የሚያረጋግጥ የመነሳሳት እይታ፣ እና የሰው ጸሐፊዎች እርሱ የተናገረውን በግልፅ መዝግበዋል ይላል፡፡ እግዚአብሔር አጻፋቸው የሚል እይታ ነው፡፡

ብሔራዊ ቃል ኪዳን – የእስራኤልን ሕዝብ ከሚወክል ግለሰብ (አብርሃም፣ ሙሴ እና ዳዊት) ጋር የተደረገ ቃል ኪዳን

አዲስ ቃል ኪዳን – በክርስቶስ የተፈጸመ ቃል ኪዳን; በመጀመሪያ በኤርምያስ 31 31 ላይ ተጠቅሷል

ኦርጋኒክ አነሳሽነት – መንፈስ ቅዱስ የሰው ልጅ ደራሲያንን ስብዕናዎች ፣ ልምዶች ፣ ዕይታዎች እና ዓላማዎች በሥልጣንና እንዳይሳሳቱ በመጠበቅ እንዲጽፉ እንደመራቸው የሚያረጋግጥ የመጽሐፍ ቅዱስ አመጣጥ እይታ

የመጀመሪያው ትርጓሜ - እግዚአብሔር እና በመንፈስ አነሳሽነት የጻፉት ጸሐፊዎቹ ጽሑፉ ለመጀመሪያ ታዳሚው እንዲገናኝ ያሰቡት ተጽዕኖ እና ትርጉም

ሮማንቲክ አነሳሽነት – መንፈስ ቅዱስ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎችን እንዲጽፉ አነሳሷቸዋል ፣ ነገር ግን ጽሑፎቻቸውን በበላይነት አይቆጣጠርም የሚለውን የሚያረጋግጥ የመጽሐፍ ቅዱስ አመጣጥ እይታ

የተከፋፈለ እይታ - በብሉይ እና በሐዲስ ኪዳናት መካከል ያለውን ቀጣይነት እና ለውጥ የሚመለከት እና አዲስ ኪዳን አንድን ነገር ካልጠቀሰ እኛ እርሱን መተግበር አያስፈልገንም የሚል እይታ።

ታይፖሎጂ - በመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ ውስጥ ምን ያህል ጉልህ ሰዎች ፣ ተቋማት እና ክስተቶች በኋለኞቹ ሰዎች ፣ ተቋማት እና ክስተቶች እንዴት እንደሚመለከቱ የሚያጠና

አጠቃላይ ቃል ኪዳን - ሁሉንም የሰው ዘር ኖህን) ከሚወክል ግለሰብ (አዳምን እና ጋር የተደረገ ቃል ኪዳን